

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 25. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: fredag den 24. februar 2017

Tidspunkt: kl. 10.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Erling Bonnesen (V), Jan E. Jørgensen (V), Kirsten Brosbøl (S), Jens Joel (S), Christian Rabjerg Madsen (S), Lea Wermelin (S), Maria Reumert Gjerding (EL), Finn Sørensen (EL), Rasmus Nordqvist (ALT), Christian Poll (ALT) og Holger K. Nielsen (SF).

Desuden deltog: beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen, minister for ligestilling og nordisk samarbejde Karen Ellemann, energi-, forsynings- og klimaminister Lars Christian Lilleholt og miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3523 (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerbeskyttelse – beskæftigelse og socialpolitik) den 3. marts 2017

Beskæftigelsesministeren sagde, at dagsordenen for rådsmødet den 3. marts var kort. Han ville fremlægge to sager til orientering og henviste i øvrigt til samlenotatet. Diskussionen om forordning 883 var en sag, der havde stor politisk opmærksomhed. Af den grund ville han allerede nu fremlægge regeringens overvejelser forud for de langvarige politiske forhandlinger, der ville finde sted i 2017.

1. Forslag til ændring af forordning 883/04 om koordinering af de sociale sikringsordninger og forordning 987/2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning 883/04

Politisk drøftelse

KOM (2016) 0815

Rådsmøde 3523 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2016) 0815 – bilag 6 (kopi af BEU alm. del - svar på spm.

301 om, hvordan ministeriet fortolker Kommissionens forslag til

revideret artikel 61 om særlige bestemmelser for

sammenlægning af forsikringsperioder)

KOM (2016) 0815 – bilag 5 (kopi af BEU alm. del - svar på spm.

224, 225, 227, 228, 229 og 231 om koordinering af sociale

sikringsordninger)

KOM (2016) 0815 – bilag 1 (faktaark om koordinering af social

sikring)

EU-note (16) – E 18 (EU-note af 2/2-17 om koordinering af

sociale sikringsordninger)

Beskæftigelsesministeren: Det første punkt på dagsordenen handler om det forslag til ændring af forordning 883, som Europa-Kommissionen fremsatte i december 2016. Punktet er på rådsmødets dagsorden til politisk drøftelse. Forslaget er foldet ud i det samlenotat, som udvalget modtog den 16. februar og i det grund- og nærhedsnotatet, der blev sendt til udvalget den 1. februar. Det er en sag, der, som jeg netop har sagt, har stor interesse.

Forordning 883 koordinerer social sikring for personer, der er omfattet af lovgivningen om social sikring i et medlemsland, både erhvervsaktive og ikke erhvervsaktive. Forordningen sikrer, at borgere i EU/EØS-landene har reelle muligheder for at bevæge sig mellem medlemslandene for at bo og arbejde uden derved at risikere at miste retten til social sikring. Med forslaget lægges der op til tilpasninger af det eksisterende regelsæt på en række områder.

Som det fremgår af regeringsgrundlaget, er regeringens holdning i spørgsmålet om velfærdsydelser i Europa fuldstændig klar: EU skal ikke – og jeg gentager – ikke udvikle sig i retning af en social union. Reglerne skal være baseret på sund fornuft og rimelighed og være afbalancerede.

Regeringen ønsker derfor et EU, hvor folk kan søge derhen, hvor der er ledige job og ikke efter, hvor der kan være attraktive sociale ydelser at få. Velfærdsydelser skal så vidt muligt forblive i Danmark, og de skal gå til dem, som arbejder, bor og bidrager til Danmark i en længere periode.

Det er en forudsætning for fortsat folkelig opbakning til den frie bevægelighed og det indre marked, at reglerne opleves som rimelige og fair, ikke mindst for at sikre den vigtige opbakning til det europæiske samarbejde.

Kommissionen er med sit forslag kommet danske interesser i møde på en række områder, men jeg må her i starten af forhandlingerne klart sige til Kommissionen, at vi er langt fra i mål. Jeg vil gerne arbejde målrettet på at fremme, at forslaget i endnu højere grad kommer til at flugte med regeringens prioriteter. Lad mig gennemgå de væsentligste punkter:

- Regeringen støtter, at forslaget indfører en karenperiode på 3 måneder for ret til arbejdsløshedsydelser. Derved har Kommissionen fulgt danske ønsker – og dansk praksis er blåstemplet.
- Regeringen støtter også, at forslaget ikke giver mulighed for afledt ret til familieydelser, der skal erstatte indtægt i en børnepasningsperiode.
- Regeringen er stærkt utilfreds med, at forslaget ikke indeholder mulighed for indeksering. Regeringen vil derfor arbejde målrettet for at finde opbakning til, at det bliver muligt at indeksere familieydelser, så de tilpasses leveomkostningerne i det medlemsland, hvor barnet har ophold og bopæl.

- Regeringen er imod, at minimumsgrænsen for eksport af dagpenge øges fra 3 til 6 måneder. En periode kan gøre det svært for hjemlandet at sikre, at den vandrende arbejdstager reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet.
- Regeringen er stærkt utilfreds med forslaget til nye regler for koordination af arbejdsløshedsydelse for grænsegængere. De indebærer nemlig, at arbejdsløshedsydelsen skal udbetales af seneste beskæftigelsesland, hvis beskæftigelsen har varet over 12 måneder.
- Derudover er der en lang række aspekter i forslaget, som skal afklares yderligere, før der kan tages endelig stilling.

Om den videre proces kan jeg sige, at forslaget som nævnt allerede er på dagsordenen til rådsmødet til en første politisk drøftelse. Det vil sige, at jeg og mine ministerkolleger har mulighed for at tilkendegive vores syn på forslaget. Jeg forventer, at drøftelserne på rådsmødet vil afspejle, at der er grundlæggende forskellige tilgange til det samlede forslag blandt landene - og også at der er usikkerhed om indholdet af dele af forslaget.

Mange lande er fortsat ved at nærlæse forslaget. Der vil derfor formentlig mest være tale om foreløbige udmeldinger fra medlemsstaterne på rådsmødet. Jeg vil naturligvis gøre danske krav til forslaget klart for de andre EU-lande og ikke mindst i forhold til Kommissionen – og lytte meget nøje efter, hvem der siger hvad blandt kollegerne, og ikke mindst, hvor de forskellige lande placerer sig.

Jeg tør dog godt love udvalget, at de her forhandlinger kommer til at vare et godt stykke tid. Min forventning er, at vi kommer tilbage til denne sag mange gange i udvalget, og derfor kommer jeg også løbende til at holde udvalget orienteret om den, i takt med at forhandlingerne skrider frem. Derudover har jeg også tænkt mig at være i løbende skriftlig kontakt med udvalget. Helt overordnet kan man sige, at der er begivenheden i Europa i 2017, som kan få en indflydelse på diskussionen om forordning 883. Man skal ikke være professor i politik for at se, at der skal være tre valg i løbet af kort tid: det hollandske, det franske og det tyske. Det kan alt sammen spille ind i diskussionen. Vi har erfaret, at den tyske regering nu støtter indeksering af børnefamilieydelsen. Det kom frem i sidste uge, hvor den tyske finansminister, Wolfgang Schäuble, havde en offentlig diskussion med Marianne Thyssen, som er kommissær på området. Det kan jeg vende tilbage til efter rådsmødet.

Rasmus Nordqvist forstod ikke baggrunden for regeringens kritik. Kommissionens tal viste, at der ikke var noget rationale i at skulle lave indekseringer. Den lagde også vægt på, at indekseringen ikke kun skulle være ned, men også op. Der ville være administrative omkostninger forbundet med indeksering af f.eks. børnepenge, så syntes regeringen, at problemet var stort nok til at have en reel statsfinansiell betydning? Han syntes, at det var fornuftigt at forlænge perioden for eksport af dagpenge fra 3 til 6 måneder, for der var vel intet, der ville ændre sig i kontrollen af, om folk står til rådighed og er aktivt søgende? Det stod tydeligt i Kommissionens oplæg, at det var de samme regler, der ville gælde. Han

forstod i øvrigt ikke regeringens problematisering af grænsearbejdere og af, hvor de modtager arbejdsløshedsunderstøttelse. Hvad gik den kritik ud på?

Finn Sørensen sagde, at der ikke var nogen dokumentation for, at velfærdsturisme var noget væsentligt problem. Der var ikke noget, der tydede på, at mistænkeliggørelsen af østeuropæiske arbejdere og af, at de skulle vælge at flytte på sig for at få snablen ned i den danske velfærdskasse, holdt stik. De flytter for at få et job til en bedre løn. Han var dog enig i regeringens vurdering af Kommissionens udspil, også i kritikken af at forlænge perioden, hvor man skulle kunne tage dagpenge med til et andet land, men kritisk over for rimeligheden i, at man skulle kunne sammenlægge perioder med forsikringsordninger i andre lande med den danske forsikringsperiode. Man stillede jo krav om, at danske lønmodtagere skal være medlem af en dansk a-kasse i 12 måneder for at have ret til dagpenge. Der var helt andre systemer i andre lande, og alligevel talte forsikringsperioder fra andre lande med. Syntes ministeren, at det var rimeligt?

Om indeksering af børnechecken sagde Finn Sørensen, at det bedste ville være at rette sig efter den danske lov om børnecheck, der siger, at hvis man er skattepligtig i Danmark og børnene bor i landet, kan man få udbetalt checken. Det var også princippet i anden dansk lovgivning, som EU havde slået en streg over i den frie bevægeligheds navn. Det burde være en forudsætning, at børnene opholder sig i landet, og det var vel yderst rimeligt, for det er danske og udenlandske lønmodtagere, der betaler skat i Danmark, der skaber grundlaget for checken. Det ville være den mest retfærdige løsning, men det kunne man ikke komme igennem med, så det næstbedste måtte være at indeksere de ydelser, der kan eksporteres til andre lande. Han var helt uenig med Rasmus Nordqvist, for det handlede ikke om kroner og ører, men om rimelighedsprincippet i det. Man skal jo ikke have overdækning, når ens børn er i et land med helt andre leveomkostninger. Det var hans holdning til ydelser, der kan eksporteres, bortset fra dagpenge, hvor det forekom fair med en 3 måneders periode.

Ministeren havde ikke været inde på arbejdstagerbegrebet. LO og FTF havde i en henvendelse til den tidligere minister Jørn Neergaard Larsen i juni 2016 gennemgået problemerne i revisionen af forordning 883. Organisationerne lagde meget vægt på arbejdstagerbegrebet. Var ministeren bekendt med kritikken af begrebet, når det handlede om at opnå ret til sociale ydelser? Virkeligheden var, at man med ganske få timers arbejde over få uger kunne opnå ret til velfærdsydelse. Var det hensigtsmæssigt? Det vækkede undren i befolkningen. Ville regeringen rejse den diskussion, når man alligevel skulle forhandle ændringer af forordning 883, så man kunne få en klarere definition af begrebet arbejdstager? Finn Sørensen tilføjede, at han ikke mente, at man skulle have været i Danmark i mange år for at få ret til ydelserne, for det ville være at forskelsbehandle og skabe en stor gruppe uden rettigheder. Man kunne måske tale om de 3 måneder, som man lagde til grund for dagpengereetten.

Kenneth Kristensen Berth var enig med Finn Sørensen, hvad angik arbejdstagerbegrebet, og fandt det væsentligt at se på, om ikke man skulle definere det på en anden måde. Han så helst adgangen til ydelser for vandrende arbejdstagere fjernet, men der var nok

lang vej igen for at få det gennemført. Indeksering eller ej var en rimelighedsvurdering, og det virkede grundlæggende rimeligt, at børn, der ikke opholder sig i Danmark, ikke skal have penge fra danske skatteydere. For de fleste danskere virkede det uforståeligt, at de skal betale til underhold af børn i andre lande. Han var lodret imod, at man forlængede retten til at eksportere ydelser fra 3 til 6 måneder. Hvordan mente ministeren at det i den aktuelle situation var muligt at kontrollere, om personer står til rådighed for det danske arbejdsmarked, når de befinder sig uden for landets grænser? Var det ikke det rene bureaukrati at skulle kontrollere, hvor folk befinder sig? Helt overordnet bakkede Dansk Folkeparti op om regeringens linje, om end de gerne så den bevæge sig i en mere vidtgående retning.

Jan E. Jørgensen mente ikke, man kom uden om, at debatten om velfærdsturisme var blevet skævvreden. Det primære ved vandrede arbejdstagere var jo at vandre for at tage arbejde i et andet land, ikke børnepenge og andre ydelser. Han havde svært ved at forstå behovet for at forlænge perioden til 6 måneder, for hvis man ikke har fundet arbejde i løbet af 3 måneder, skyldes det, at der ikke er det store behov for ens arbejdskraft, og så kan man lige så godt tage hjem igen. Man skulle ikke være professor for at regne ud, at der kunne gå solkyst i den, så man befinder sig i Spanien i vinterhalvåret desværre uden at kunne få arbejde. Hvordan skulle det lade sig gøre rent praktisk at stå til rådighed? Skulle jobcenteret sende en sms om, at man skulle tage hjem til et rengøringsjob? Man kunne nok leve med, at folk rejser ud i 3 måneder uden i praksis at være til rådighed for arbejdsmarkedet, men ikke 6 måneder.

Peter Hummelgaard Thomsen var også stærkt utilfreds med planerne om at udvide perioden fra 3 til 6 måneder, idet han ikke kunne se, hvordan det skulle fungere i praksis. Havde ministeren nogle ideer til, hvordan det kunne fungere, hvis det gik igennem? Det kunne godt være, at velfærdsturisme ikke var noget stort økonomisk problem, men det handlede om rimelighed. Man havde valgt at indrette det danske velfærdssamfund med lukrative velfærdsordninger, som man gennem et liv optjener retten til. At man udbetaler børnepenge, handler også om, at der er mange udgifter forbundet med at have børn i Danmark. Ministeren nævnte, at den tyske finansminister, Wolfgang Schaüble, nu var mere åben for indeksering. Kunne han uddybe, hvad kritikken af kommissær Thyssen gik på?

Beskæftigelsesministeren plejede at være ret enig med Rasmus Nordqvist, men her var han dybt uenig. Børnepenge var ikke et stort problem, der var ved at undergrave det danske samfund, men som også Finn Sørensen og Peter Hummelgaard sagde, handlede det om ret og rimelighed. Det handlede også om at skaffe opbakning til et stærkt europæisk fællesskab. Ministeren kunne ikke finde argumenter for, hvorfor man skulle eksportere en så stor børnefamilieydelse fra Danmark til f.eks. Rumænien. Han ville sørge for, at udvalget fik en kopi af det svar, som Skatteudvalget havde modtaget på vegne af skatteministeren om indekseringsmodellen. Her kunne man se de store forskelle landene imellem.

Til Finn Sørensen sagde ministeren, at han var imod alle de initiativer, der blev taget i retning af en social union. Det var en god idé at samarbejde om bedste praksis, men hvis

man begyndte at underminere den danske solidariske velfærdsløsning, havde man et problem. Den holdning var også indeholdt i de danske kommentarer til den europæiske søjle, hvor man frarådede Kommissionen at gå videre med den, hvis der skulle laves lovgivning. Han mente, at Enhedslisten også var i et dilemma om, hvorvidt man skulle argumentere for bedre sociale vilkår på europæisk niveau eller respektere den danske model. Han henviste i øvrigt til svar på spørgsmål 300 og 301 fra Beskæftigelsesudvalget om vilkår for dagpenge. Om arbejdstagerbegrebet sagde ministeren, at han var bekendt med den dialog og brevveksling, der havde været med hans forgænger. Begrebet arbejdstager indgik ikke i forordningen, man brugte kun begrebet forsikringstager. I forhold til den overordnede politiske diskussion om forordning 883 ville han gerne vende tilbage til spørgsmålet, når den første drøftelse med de europæiske kolleger havde fundet sted. Han var ikke uenig i, at arbejdstagerbegrebet skulle tages op, og derfor ville han også holde et møde med LO og FTF efter rådsmødet. Hvad det ville komme til at betyde, måtte man vente at se, og ministeren ville komme tilbage med sine vurderinger på et senere tidspunkt, når han havde loddet stemningen. Det var et nyt emne at trække ind i diskussionen, og Danmark skulle overveje, hvor meget man havde at spille med, for man ville stå tilbage med voldsomme udfordringer, hvis forslaget gik igennem i sin aktuelle form.

Om perioden, hvor man kan tage dagpenge med til andre lande, sagde ministeren, at de eksisterende regler indeholdt kontrolmekanismer. Hvad de helt konkret gik ud på, ville han gerne sende et skriftligt svar på, for de var ret tekniske. Han var et hundrede procent imod at udvide fra 3 til 6 måneder – også på grund af de kontrolforanstaltninger, der ville skulle til. Uanset hvordan man strammede dem, er der vidt forskellige arbejdsmarkeder i Europa, og det danske jobcenter fungerer ikke som f.eks. det græske.

Jan E. Jørgensen var enig i, at det var rimeligt, at det man fik udbetalt stod i forhold til de udgifter, man har. Det er billigere at have børn i lande, hvor priserne er lavere end i Danmark og omvendt. Det er forståeligt, at der ikke skal så meget til, før der breder sig en folkestemning, så man kunne altså ikke spise folk af med at sige, at det ikke var ret mange millioner, der var på spil. Det ærgrede ham dog, at nogle mente, at velfærdsturisme overskygger de positive sider ved det indre marked. Det havde mange positive sider, især for et land som Danmark.

Holger K. Nielsen synes ministerens udtalelser var særprægede, når man tænkte på, at Venstre havde gjort, hvad de kunne, for at undergrave det danske velfærdssystem. Nu forsvarede Venstre det så i EU. Der blev sagt, at en social union ville undergrave det danske velfærdssystemer, men det var ikke sikkert, at det kom til at ske. Det var værd at diskutere, for det handlede også om, at man er nødt til at gøre de store økonomiske og sociale uligheder mindre, hvis man vil skabe mere lighed i EU. Det var det, som begrebet social union grundlæggende handler om. Øvelsen var at bygge det op på en måde, så man kunne fastholde det skattefinansierede velfærdssystem. Problemet var, at der var forskellige velfærdssystemer, så man måtte have en mere strategisk tilgang til det. Kunne ministeren beskrive forhandlingssituationen? Hvilke lande var Danmarks sikre allierede, og hvem var sikre modstandere? Holger K. Nielsen var også tilhænger af indeksering af børnechecken,

men mindede om, at det kom til at virke begge veje, så danskere med job i andre EU-lande får en mindre børnecheck fra Danmark.

Rasmus Nordqvist spurgte, om det ikke var populistisk at tage et problem op, som reelt ikke eksisterer, for så at blive ved med at diskutere det? Det er vel ret og rimeligt, at folk, der arbejder og betaler skat i Danmark, har ret til de samme velfærdsgoder som andre, der gør det samme. Hvorfor skulle det være forfærdeligt, at en franskmand, der har børn boende i Frankrig, men arbejder og betaler sin skat i Danmark, sender børnepenge hjem til Frankrig? Han måtte også minde om, at der faktisk også er børnepenge i andre EU-lande. Virkede det ikke rimeligt, at når man er franskmand og arbejder og betaler skat i Danmark, er det ikke er skatteborgerne i Frankrig, der skal betale til børn bosat i Frankrig? Den anden vej var en farlig vej at gå, for man var i gang med at tale et problem op, så folk kunne blive forargede. Rasmus Nordqvist gentog sit spørgsmål om grænsearbejdere.

Finn Sørensen bad Rasmus Nordqvist læse den danske lov om børnecheck, hvori det står, at hvis man er skattepligtig i Danmark – og der skelnes ikke mellem nationaliteter – kan man få børnepenge, under forudsætning af at børnene opholder sig i Danmark. Det var et fornuftigt princip, som EU havde lavet om på ved at beslutte, at landene skal eksportere deres sociale ydelser. Det havde ikke noget med velfærdsturisme at gøre, men med et grundlæggende princip for finansiering og udbetaling af velfærdsydelser. Enhedslisten stod ikke med et dilemma, som ministeren indikerede. De havde ikke stillet forslag om, at EU skulle regulere velfærdsydelser eller blande sig i den danske overenskomstmodel, men havde bekæmpet begge dele. Her havde partiet savnet stærkere modstand fra Venstre og øvrige jupartier i forhold til EU-Domstolens indgreb i konfliktretten, der begrænsede landenes ret til at beskytte sig imod social dumping. Det havde været nærliggende at gøre undertegnelsen af Lissabontraktaten betinget af, at det problem var blevet løst.

Han ville gerne have bekræftet, at hvis der var en chance for at få flere lande med på at rejse diskussionen om arbejdstagerbegrebet, ville ministeren gribe den, og at han ville vende tilbage til udvalget til en drøftelse om krav og forudsætninger for ændring i arbejdstagerbegrebet.

Peter Hummelgaard Thomsen var meget uenig med Rasmus Nordqvist. Finn Sørensen redegjorde fint for, hvad det gældende princip for ydelserne burde være. Når man ikke kunne komme igennem med det, måtte man ty til indeksering. Det var måske ikke noget stort problem, men man måtte vise rettidig omhu og agere nu og her, idet man måtte forvente, at folk i stigende grad ville tage arbejde i andre lande, og at fænomenet dermed ville vokse. Han gentog sit spørgsmål om den tyske finansminister.

Beskæftigelsesministeren bekræftede, at det indre marked er til stor fordel for Danmark. En grundig kortlægning af EU-11 borgeres bidrag til det danske samfund viste, at arbejdere fra andre EU-lande bidrager positivt til den danske velfærd. Det skulle ikke afholde nogen fra også at diskutere, hvorvidt de gældende regler var fornuftige, og om Kommissionens forslag fremmede forståelsen for et tæt europæisk samarbejde. Man skulle bevare et kritisk blik, for var man ikke kritisk over for de små sten i skoen, kunne de vokse sig ret store.

Om positionerne i de andre EU-lande sagde ministeren, at man måtte forvente, at det kom til at være en lang diskussion med vekslende holdninger undervejs. Ministeren havde taget spørgsmålet om indeksering af børnechecken og forordning 883 op med den tyske statssekretær i forbindelse med sit første rådsmøde. I december var tyskerne tøvende i deres holdning til 883, men Schäuble havde siden sagt til kommissær Thyssen, at Tyskland støttede en indeksering af børnefamilieydelsen og ikke kunne se argumenter for noget andet. Det var en klar holdning, og den var på linje med den danske. Ministerens maveførmelse sagde, at Østrig også var på det hold. De forestående valg i Holland og i Frankrig kunne også have en betydning. Der var en skillelinje mellem de nyeste EU-lande og nogle sydeuropæiske lande, der syntes godt om Kommissionens forslag, mens der var større skepsis mod nord. Det forekom ham ikke helt klart, hvor Finland og Sverige stod, men han ville vide mere om landenes holdninger, når han havde deltaget i rådsmødet. Siden emnet sidst var blevet diskuteret, mente ministeren, at det havde rykket sig i en positiv retning for Danmark på grund af den klare tyske melding.

Ministeren sagde til Holger K. Nielsen, at Venstre ikke undergravede den danske velfærdsmodel, men det var ikke det rigtige sted for den debat. Hans udtalelser om en social union var funderet i, at Kommissionens formand på en konference talte om vigtigheden af en europæisk mindsteløn. Det var ministeren uenig i, men han var enig i den store forskel landene imellem. Den skyldtes, at der i nogle lande var stor politisk vilje til reformer, så man kunne have styr på økonomi etc., mens det kneb i andre. Han ville ikke bevæge sig længere ind i diskussionen, men ja, man skulle lære af andre landes initiativer til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed og af, hvad man kan gøre for, at udsatte grupper bliver behandlet ordentligt, men det betød ikke, at der skulle være EU-lovgivning om det.

Ministeren bekræftede over for Finn Sørensen, at han ville granske landenes holdning på mødet og ville vende tilbage til udvalget til afrapportering og en drøftelse. Arbejdstagerbebet er relevant at tage op, fordi det hænger sammen med adgangen til velfærdsydelser.

Til Rasmus Nordqvist sagde ministeren, at Kommissionen ikke så, at grænsearbejdere skulle overgå til beskæftigelseslandet, mens regeringen mente, at bopælslandet skulle betale for at sikre, at der er mere styr på rådigheden. Ministeren var bange for, at der ikke ville være tilstrækkeligt med kontrolmekanismer. Det forekom ikke solidarisk. Man ville i øvrigt gå mere i dybden med forslaget om grænsearbejdere, for det stod ikke helt klart.

Ministeren bemærkede, at regeringen i øvrigt vil følge op på beslutningsforslag B 48 om dansk velfærd i Europa vedtaget i Folketinget i 2016.

2. Det europæiske semester 2017

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3523 – bilag 1 (samlenotat side 23)

KOM (2016) 0725 – bilag 1 (notat vedr. det europæiske semester og den årlige vækstundersøgelse 2017)

a) Prioriterede områder vedrørende beskæftigelses- og socialpolitik:

Politisk retning i 2017

– Vedtagelse

I Udkast til rådskonklusioner om den årlige vækstreddegørelse 2017 og den fælles beskæftigelsesrapport 2017

KOM (2016) 0725

II Udkast til den fælles beskæftigelsesrapport

KOM (2016) 0729

Beskæftigelsesministeren: Jeg skal for en god ordens skyld nævne, at det er delt mellem mig og børne- og socialministeren, men det er aftalt, at jeg præsenterer punktet.

Som udvalget ved, er semesteret en årlig cyklus. På rådsmødet i december præsenterede Kommissionen den årlige vækstreddegørelse og udkast til den fælles beskæftigelsesrapport. Vi er nu nået til at skulle vedtage selve beskæftigelsesrapporten og et sæt rådskonklusioner om vækstreddegørelsen og beskæftigelsesrapporten.

Rådskonklusionerne fremhæver overordnet, at den beskæftigelsesmæssige og sociale situation i EU er i bedring, men at der stadig er udfordringer at arbejde med. Det fremhæves også, at der er store forskelle landene imellem.

Beskæftigelsen for de 20-64-årige er for første gang over niveauet i 2008, og ledigheden har nået sit laveste niveau siden 2009. Denne udvikling er selvfølgelig glædelig, men der er stadig en del udfordringer. Eksempelvis er næsten halvdelen af de arbejdsløse langtidsløse. Ungdomsarbejdsløsheden er fortsat også meget høj. Den lå samlet set på omkring 19 pct. og helt oppe omkring 40 pct. i visse medlemslande.

Budskaberne i rådskonklusionerne er på den baggrund bl.a.,

- at landene fortsat skal arbejde for at sikre velfungerende og inkluderende arbejdsmarkeder og have fokus på jobskabelse,
- at der skal yderligere fokus på bekæmpelse af ungdoms- og langtidsløshed, og
- at der skal være vedvarende investeringer i færdigheder, udvikling og opkvalificering for at sikre, at kompetencer matcher arbejdsmarkedets behov.

Det er budskaber, der flugter fuldt ud med regeringens linje, og som vi kan bakke op om.

Endelig er der under punktet om semesteret et punkt om, hvordan medlemsstaterne har levet op til de landespecifikke henstillinger, de modtog sidste år. Danmark modtog sidste år ikke nogen henstilling på beskæftigelsesområdet.

b) Det europæiske semester 2017

– *Præsentation ved Kommissionen*

I Implementering af landespecifikke henstillinger fra 2016

II Landerapporter 2017

Se punkt a).

3. Rådskonklusioner om styrkelse af færdigheder og kompetencer blandt kvinder og mænd på arbejdsmarkedene i EU

– Vedtagelse

Rådsmøde 3523 – bilag 1 (samlenotat side 27)

Ligestillingsministeren: Jeg er her for at orientere udvalget om dagsordenspunktet om vedtagelse af rådskonklusioner om styrkelse af færdigheder og kompetencer blandt kvinder og mænd på arbejdsmarkedene i EU – de såkaldte upscaling skills. Rådskonklusionerne bliver forelagt Rådet til vedtagelse. Der er oversendt et samlenotat til Europaudvalget den 16. februar.

Det maltetiske formandskab har fremsat et sæt rådskonklusioner om styrkelse af færdigheder og kompetencer blandt kvinder og mænd på arbejdsmarkedene i EU. Rådskonklusionerne bygger på en rapport om samme emne fra det europæiske ligestillingsinstitut.

Formålet med rådskonklusionerne er at øge beskæftigelsen og styrke ligestillingen mellem kvinder og mænd ved at modvirke barrierer for lige deltagelse på arbejdsmarkedene i EU.

Medlemsstaterne opfordres til at fremme lige adgang til uddannelse, træning og livslang læring med henblik på at styrke færdigheder og kompetencer hos kvinder og mænd. Derudover opfordrer rådskonklusionerne medlemsstaterne til at modvirke usikre ansættelsesforhold og til at fremme ligestilling på arbejdsmarkedet. Styrkede færdigheder og kompetencer for alle uanset køn skal være med til at hæve arbejdsmarkedsdeltagelsen og sikre en tilpasningsdygtig arbejdsstyrke.

Fra regeringens side kan vi tilslutte os rådskonklusionerne. Der forventes i øvrigt generel opbakning til rådskonklusionerne på rådsmødet.

Rasmus Nordqvist spurgte, om ministeren ville bringe barsel op. Nogle lande havde indført øremærket barsel til mænd, mens andre havde meget dårlige barselsvilkår. Vilkårene har stor betydning for, hvem der bliver hjemme og passer børn, så man kom ikke uden om at se på barsel og børnepasning, når man talte ligestilling på arbejdsmarkedet.

Ligestillingsministeren var enig i, at familiepolitik og ligestilling hænger sammen, men spørgsmålet indgik ikke i rådskonklusionerne og ville ikke umiddelbart blive en del af debatten. Kom man alligevel ind på det, ville ministeren være fortalende for, at man sikrer lige muligheder som i Danmark med adgang til barsel for både mor og far. Der var nationale uoverensstemmelser om, hvorvidt man skulle lovgive om det, men det havde regeringen ikke til sinds at gøre. Tværtimod mente hun, at man gør danske børnefamilier en tjeneste ved at fastholde, at det er op til den enkelte familie at benytte mulighederne ud fra egen planlægning.

Rasmus Nordqvist ville holde sig fra at gå ind i de eksisterende danske regler, men opfordrede ministeren til at sige på mødet, at ligestilling også går hånd i hånd med det familiepolitiske. Det kunne måske ske ved at prikke kolleger på skuldrene og foreslå, at det blev taget op på europæisk plan. I Danmark havde man gjort sig nogle erfaringer, som man godt kunne have glæde af i andre lande. Det skulle en kulturforandring til at ændre et kønsopdelt arbejdsmarked baseret på en fagspecifik opdeling mellem mænd og kvinder, så det kunne man ikke lovgive om, men man kunne bringe det op på europæisk plan for at se, hvordan man kunne skubbe til de barrierer.

Ligestillingsministeren var enig i, at det var en vigtig diskussion. Hun talte selv varmt for vigtigheden af den strukturelle opbygning, så familier kunne agere aktivt på arbejdsmarkedet. At fremme interessen for det underrepræsenterede køn var noget, der afspejlede sig i diskussioner både nationalt og i EU-regi.

4. Det sociale trepartstopmøde

- *Præsentation ved formandskabet og Kommissionen*
Rådsmøde 3523 – bilag 1 (samlenotat side 29)

Beskæftigelsesministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Eventuelt

Ministrene havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministrene havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3521 (transport, telekommunikation og energi – energidelen) den 27. februar 2017

Energi-, forsynings- og klimaministeren sagde, at der var to sager på dagsordenen, der begge var til orientering. Han henviste i øvrigt til det fremsendte samlenotat.

1. Vinterpakken

– *Politisk drøftelse*

Energi-, forsynings- og klimaministeren: Den første sag på dagsordenen er Kommissionens vinterpakke - eller ren energi-pakken, som den også kaldes. Det maltesiske formandskab lægger op til, at der på rådsmødet skal være en bred politisk drøftelse af den samlede pakke.

Pakken, der er en central del af implementeringen af EU's energiunion, indeholder otte lovgivningsforslag. Forslagene omhandler alt fra energieffektivitet og energieffektivisering i bygninger til vedvarende energi, et nyt elmarkedsdesign og et forvaltningssystem for Energiunionen.

Vinterpakken er et vigtigt bidrag i forhold til at sikre EU's energi- og klimamålsætninger. Pakken skal således være med til at sikre, at EU er i stand til at levere på 2030-målene for vedvarende energi og energieffektivisering – og i det hele taget understøtte den grønne omstilling og modernisering af den europæiske økonomi.

Da det kun er kort tid siden, at pakken blev fremsat, er vi stadig i de meget indledende stadier af behandlingen af forslagene. Samtidig har det maltesiske formandskab valgt kun at prioritere de to energieffektivitetsforslag. Forhandlingerne om de øvrige seks lovgivningsforslag vil således først blive påbegyndt i Rådet i andet halvår af 2017.

De indledende forhandlinger om energieffektivitetsforslagene er derimod så småt gået i gang. Formandskabet håber på, at Rådet i juni politisk kan blive enige om en aftale om disse to forslag, så der kan indledes forhandlinger med Europa-Parlamentet om forslagene. Jeg vil i god tid inden dette vende tilbage til udvalget med de to sager.

Da vi som nævnt er i de indledende stadier, er regeringen i gang med at analysere detaljerne i Kommissionens forslag nærmere – bl.a. med henblik på at kunne foretage en ordentlig vurdering af de enkelte elementer i forslagene og deres konsekvenser. Hele pakken med bilag og konsekvensanalyser udgør omkring 3.500 sider.

Da der på rådsmødet alene lægges op til en bred politisk drøftelse af pakken, vil regeringen generelt give udtryk for støtte til energiunionen og fremsættelsen af vinterpakken og dens forslag. Vinterpakken er et af de sidste vigtige skridt mod en implementering af energiunionen, som Kommissionen manglede at tage.

Regeringen finder, at vinterpakken kan være med til at bane vejen for, at energien i større udstrækning kan flyde frit på tværs af grænserne i EU. Tiden er løbet fra, at de europæiske lande ser energi- og klimapolitik som et strengt nationalt emne. De europæiske lande lever ikke længere på isolerede energipolitiske øer. Energisystemerne og energimarkederne er tæt koblet sammen.

Regeringen håber, at vinterpakken kan være med til at give et stort skub til udviklingen af et indre elmarked. Her skal Norden være en rollemodel for Europa i relation til at illustrere, hvordan vi sikrer en omkostningseffektiv integration af store mængder vedvarende energi. Det bør ske gennem omfattende handel over grænser, hvor vi får gavn af hinandens ressourcer.

Hvis EU skal opfylde målsætningen om at blive en lavemissionsøkonomi inden 2050, forudsætter det desuden, at landene arbejder sammen i højere grad, end det er tilfældet i dag. Der er i særdeleshed behov for, at det regionale samarbejde styrkes. Dette gælder ikke mindst i forhold til planlægningen af vores energisystemer.

Da vinterpakken som nævnt er en meget omfattende pakke, vil jeg gerne tilbyde udvalget en teknisk gennemgang. Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget fik en gennemgang i går.

Rasmus Nordqvist sagde, at det var en vigtig sag. Ville regeringen tage et tidligt forhandlingsmandat, så man kunne få en retning på den danske linje? Det var afgørende at rykke samlet og stærkt. Hvordan ville man presse mindre ambitiøse lande i Rådet, når det handlede om klima og vedvarende energi? I Paris blev det oprindelige 2-gradersmål styrket, og vinterpakken var en udmøntning af hele klimapolitikken. Mente ministeren, at pakken var kompatibel med målsætningerne i Parisaftalen? Man havde travlt, hvis man skulle nå målene, og jo længere tid man ventede med at få ambitiøse handlinger, jo dyrere og mere besværligt ville det blive.

Jens Joel påpegede, at det var nødvendigt at nå til enighed i EU, for Danmark kunne ikke overvinde problemerne alene. Omvendt var det tydeligt, at Danmark stod stærkt, og hvis man kunne få EU til at skrue op for den grønne omstilling, ville det også være godt for dansk erhvervsliv og danske arbejdspladser. Var det ambitiøst nok med en målsætning på 27 pct. for energiforbruget? Som han læste det, mente Kommissionen, at hvis landene ikke ændrede praksis, ville man alene der nå godt 24 pct. i 2030. Var det ambitiøst nok i forhold til det mål, som regeringen havde sat, og som ville være nemmere at nå, hvis resten af EU også rettede sig derefter? Hvilke lande var i øvrigt Danmarks allierede i forhold til at hæve barren? Hvad angik energieffektivisering, kunne man se på, hvor meget man sparede, og på, hvor meget fossiludledning, den sparede energi forhindrer. Hvad mente regeringen om det? Og var det noget, man tog op i EU? Det kunne være godt med nogle krav til energieffektivitet og nogle kvalitative underinddelinger, som gør, at man får målrettet indsatsen for at skubbe de fossile brændsler ud.

Christian Poll henviste til debatten i Energi,-Forsynings- og Klimaudvalget. Der var både en forordning og et direktiv om elmarkeddesign, og han var bekymret for, om der ville være balance mellem udlandsforbindelser og lokale energilagingsløsninger. Man kunne risikere at skabe en skævhed, hvis man ser det som en stor fordel at foretage milliardinvesteringer i f.eks. et elkabel til Storbritannien og dermed vægte det højere end at foretage en tilsvarende investering i lokal energilagring og energideling med mindre kredsløb med mindre tab.

Christian Poll var med på, at bygningsdirektivet endnu var på et tidligt stadium, men spurgte, om det ikke ville være en fordel at arbejde på at komme rigtig langt ned i energiforbrug i nybyggeri og renovering af bygninger. Inden for de sidste 10-12 år var man kommet langt med de danske energiklasser på bygninger i bygningsreglementet, men man var stadig langt fra passivhusstandarden, som man brugte i f.eks. Tyskland og Østrig.

Kenneth Kristensen Berth undrede sig over, at nærhedsprincippet skulle gøre sig gældende her, og over den grænseoverskridende effekt det havde, at man fra EU's side begyndte at stille krav til fjernvarmemåleudstyr i folks private hjem. Det var vel hverken grænseoverskridende eller et anliggende, som man ikke kunne regulere nationalt.

Jan E. Jørgensen kunne læse sig til, at bl.a. Verdensnaturfonden skrev, at distributionselskaber under alle omstændigheder skal have mulighed for at opstille ladestationer til elbiler. Det forekom ham at være en god idé, og han kunne ikke se begrundelsen for, at selskaberne skulle være forhindret i det.

Energi,- forsynings- og klimaministeren svarede Rasmus Nordqvist, at han var klar på at lave en teknisk gennemgang af vinterpakken, og at han også ville være opmærksom på løbende at have en dialog med udvalget om den og om hele energipolitikken frem mod 2030. Formandskabet havde besluttet, at det ville satse på energieffektivitet i første omgang. I den kommende formandsskabsperiode ville andre elementer af pakken løbende blive taget op. Pakken indeholdt rigtig mange elementer om, hvordan man når målene, hvordan man tilrettelægger den fælles europæiske energipolitik, og om den var ambitiøs nok, afhængig af det øje, der så. EU lå langt fremme, hvad angår klimaforpligtelser, men man var godt klar over, at det samlede resultat af klimatopmødet ikke nåede op på de 2 grader, som var fællesmålsætningen for verden. Man skulle endda helst ned mod de 1,5 grader, der var altså stadig noget at komme efter, men EU var godt på vej. Det samlede EU-mål for 2030 var på 27 pct., og det var regeringens mål at arbejde for 30 pct. som bindende mål. Regeringen mente, at det var den rigtige vej at gå, og den ville forelægge en sag på det, før det kom op – formentlig på junirådsmødet. Danmark stod rigtig stærkt og havde noget at byde ind med – også fra erhvervslivets side.

I sit svar til Christian Poll sagde ministeren, at for at gennemføre den grønne omstilling skulle landene være tæt forbundne. Alternativet for Danmark var at have en lang række kraftværker stående klar til situationer, hvor der ikke var kapacitet nok. Det ville være en dyr måde at sikre, at man når de fælles europæiske mål og enkelte landes mål på. Regeringen mente derfor, at det var godt med endnu bedre forbindelser på elområdet, så man

udnytter de forskellige vejrforhold i landene. Man var i gang med et kabelsæt til Holland og så også på muligheden for et til Storbritannien. Forudsætningen for den slags projekter var selvfølgelig, at de er energimæssigt hænger sammen – også for den enkelte forbruger. Energilagring ville være en god løsning, hvis man kunne få skabt nogle megastore batterier, men man var desværre ikke helt nået dertil. Man kunne ikke satse kun på lagring. Man arbejdede for den grønne omstilling, men der skulle også være rigelig forsyning i elkabler, så der til enhver tid er strøm i stikkontakten. Tanken bag den europæiske energiunion var, at Europa i højere grad skulle være selvforsynende med energi og dermed mindre afhængig af import af energi, så lagring og forbindelser til andre lande udgjorde en fornuftig og afgørende løsning for at nå i mål.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde ministeren, at man skulle sikre europæerne billig, grøn og effektiv energiforsyning, men at man skulle passe på ikke at detailregulere hvert et hjørne. Svaret til Jan E. Jørgensen var også, at man skulle passe på ikke at grave sig ned i hjørner og detailregulere. Ministeren så umiddelbart ikke noget til hinder for, at distributionselskaber opsætter ladestandere, men det afhang også af, hvordan de var økonomisk reguleret. Der var dog ikke taget endelig stilling til spørgsmålet.

Rasmus Nordqvist sagde, at hvorvidt man var ambitiøs, afhang ikke kun af øjnene, der så, men af fakta. Det var godt, at ministeren anerkendte, at målsætningerne ikke var ambitiøse nok, hvis man skulle levere på Parisaftalen. Ville man arbejde på at få højere mål for vedvarende energi og energieffektivisering, så man kunne nå de 1,5 grader, som både Danmark og EU sagde ja til i Paris? Og hvad var regeringens holdning? Det var tidligt i forløbet, og man kunne presse på for at få mere ambitiøse målsætninger, så man kunne leve op til aftalen.

Christian Poll sagde, at der var behov for at arbejde videre med lagring. En ekstrem billig måde at lagre energi på havde Energiudvalget set i Marstal i form af et damlager, hvor man gemmer varme i vand. Der fandtes flere løsninger, der kan udjævne den ujævne energiproduktion, som man fik mere og mere af. Det passede ikke, at man skulle foretage store investeringer i kraftværker og have dem stående klar. Der var jo netop mulighed for, at få energiproduktion og lagring til at passe sammen ved at satse på energilagringsteknologier. Man skulle huske på, at det danske elsystem var blandt verdens mest robuste og pålidelige. På Energinet.dk kunne man læse, at i 2014 havde danske elkunder el i kontakterne 99,99 pct. af tiden, så der var lang vej til, at man skulle begynde at være bekymret for strømforsyningen. Selvfølgelig skulle man have udlandsforbindelser, men det var vigtigt at holde fast i, at der ville være tale om investeringer for et tocifret milliardbeløb til nabolande, så man skulle sikre sig, at pengene ikke kunne bruges på en mere effektiv måde end til at flytte strømmen over flere tusinde kilometer.

Jens Joel kvitterede for, at regeringen mente, at EU-udspillet ikke var ambitiøst nok, og at man ville søge at mandat til at hæve målet. Han gentog sit spørgsmål om at fortrænge fossil energi, om man har lige så travlt med at spare på brugen af vindmøllestrøm som brugen af sort strøm. Gik man også ad det spor i EU? Ministeren kunne måske sige noget

om strategien for at få flere lande med på vognen, så det ikke kun var Danmark, der skruede op for ambitionerne.

Kenneth Kristensen Berth sagde, at elladestandere ved p-pladser også ville blive berørt af forslaget. Var ministeren indstillet på, at det skulle på bordet, for at man kunne acceptere det eksisterende udkast? Flere høringsparter var ikke sympatisk indstillet over for det forslag.

Energi-, forsynings- og klimaministeren påpegede over for Rasmus Nordqvist, at EU var det område i verden, der havde påtaget sig de største forpligtelser. Nu skulle målene implementeres, og det var en kæmpeopgave at få fordelt 40-procentmålet med de spil mellem landene, der fulgte med det. Når den opgave var ude af verden, ville Kommissionen se på muligheden for videre tiltag frem mod 2030.

Ministeren var enig med Christian Poll et langt stykke hen ad vejen. Han mente ikke, at man skulle afskære sig fra energilagring, men forsyningsikkerheden var også vigtig, så man fremover også kunne være sikker på strøm i kontakterne. Man udbyggede med vedvarende energi i højt tempo og var f.eks. i gang med to store havvindmølleparker, der ville skaffe 1 million elforbrugere strøm, når man så på den samlede produktion. Hvis man skulle have så store mængder vedvarende energi i energiforsyningen var det nødvendigt at være koblet op med andre lande. Det forekom ham urealistisk, at energilagring alene kunne løse udfordringen, selv om han gerne så det. Det var et område, som Danmark havde satset på, og der var givet penge til forskning og udvikling på område, så han håbede, at det lykkedes. Til Jens Joel sagde ministeren, at det ikke var endelig vedtaget, men at regeringen sigtede efter et bindende 30-procentsmål for EU i 2030. Man skulle sikre sig, at man fik indrettet et system, der gjorde, at man i de europæiske lande kom til at bruge grøn energi. I Danmark var der et klart fokus på at anvende mest muligt og på, at også forbrugere fik glæde af den. Ministeren sagde, at det var for tidligt i processen til at give Kenneth Kristensen Berth et svar om elladestandere, idet regeringen ikke havde lagt sig fast på en holdning. I første omgang var det energieffektivitet og besparelser, som det maltetiske formandskab havde valgt at sætte på dagsordenen.

Rasmus Nordqvist sagde, at ministeren selv var inde på, at det handlede om en langsigtet energipolitik fra EU's side, og at man derfor skulle derfor være opmærksom på at kunne nå de langsigtede mål. Det var vel så fair at spørge, hvordan man fik skruet op for ambitionerne i aftalen. Ministeren kunne være nok så realistisk eller optimistisk grøn, men det kom bare ikke til at betyde, at man ville nå de aftalte mål. Hvornår ville man begynde at skrue op for tempoet – eller skubbe man bare tiltagene foran sig, så når man nåede 2030, ville det være andre politikere og andre generationer, der skulle betale en endnu større regning for at nå i mål? Var det ikke smart at skubbe på nu, hvor man var tidligt i forhandlingsforløbet? EU var ganske rigtigt foran mange andre, men kunne gøre det endnu bedre og burde stå på mål for Parisaftalen. Kunne ministeren anerkende det i stedet for at køre den defensive stil?

Jens Joel ville være sikker på, at han havde hørt rigtigt. Det var ikke nemmere af, at der var to forskellige 27-procentsmål: et om vedvarende energi og et om andelen af vedvarende energi i den totale energieffektivitet. Det var sidstnævnte, som han mente ministeren sagde skulle være højere. Så var der energieffektivitet, som EU selv havde foreslået hævet fra 27 til 30 pct. Der ville det undre ham meget, hvis ikke regeringen anså det for en god idé, når nu de andre EU-lande også ind for det. Gik man fra 27 pct. til 30 pct. på energieffektivitet, var CO₂-effekten af det relativ lille, hvis ikke man gjorde noget for at sikre, at man skubbede de fossile brændsler ud. Pointen var, at man ikke fik meget klimaeffekt af at hæve energieffektivitetsmålet ifølge Kommissionens tal. Kunne man regne med, at regeringen ville indgå i en koalition af de villige med det formål at hæve ve-målsætningen, altså gå op fra de 27 pct., og at man på energieffektivitet hævede det til 30 pct. og diskuterede, hvordan man kunne målrette energibesparelser, så de skubber fossile brændsler ud og ikke kun sparer på grøn strøm fra vindmøller?

Jan E. Jørgensen var fuld af forståelse for, at regeringen ikke var nået frem til en færdig holdning til indholdet af 3.500 sider. Han mente, at alle satte pris på at blive inddraget så tidligt i processen, hvor der endnu ikke var helt faste synspunkter. Elladestandere skulle ikke fylde så meget i debatten, at man gik hen og fik f.eks. en krum agurk-EU-sag.

Energi-, forsynings- og klimaministeren var stolt af de langsigtede EU-mål for 2030, men skulle man lykkes med at nå i mål, krævede det, at hele verden løftede sig. Frem mod 2030 ville der i kraft af den ambitionsmekanisme, som var en del af Parisaftalen løbende blive lejlighed til at revurdere målene, både i EU- og FN-regi. Danmark ville fra gang til gang vurdere, om der var mulighed for at gøre mere. Men nu og her var det vigtigt at koncentrere kræfterne om at få lavet en landefordeling og om at komme i gang med det store indsats, det ville være at indfri målene. Han bekræftede over for Jens Joel, at han havde forholdt sig til energieffektivitet, hvor man gik fra sats på 27 til 30 pct. på VE- andelen. Regeringen havde ikke lagt sig fast endnu, men umiddelbart havde man ikke ambitioner om at gå yderligere op end det, der forelå. Ministeren sluttede af med at sige til Jan E. Jørgensen, at elladere var en forudsætning for et europæisk marked for elbiler, og at man ville diskutere sagen.

a) Forordningsforslag om det indre marked for elektricitet

KOM (2016) 0861

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

KOM (2016) 0861 – bilag 2 (faktaark om et fremtidigt el-markedsdesign)

EU-note (16) – E 16 (EU-note af 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

b) Direktivforslag om fælles regler for det indre marked for elektricitet

KOM (2016) 0864

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 11)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

KOM (2016) 0864 – bilag 2 (faktaark om et fremtidigt elmarkedsdesign)

EU-note (16) – E 16 (EU-note af 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

c) Forordningsforslag om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (ACER)

KOM (2016) 0862

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 20)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

KOM (2016) 0862 – bilag 2 (faktaark om et fremtidigt elmarkedsdesign)

EU-note (16) – E 16 (EU-note af 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

d) Forordningsforslag om beredskab i elsektoren (elforsyningssikkerhedsforslaget)

KOM (2016) 0863

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 25)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

KOM (2016) 0863 – bilag 2 (faktaark om et fremtidigt elmarkedsdesign)

EU-note (16) – E 16 (EU-note 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

e) Direktivforslag om fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder (revision af ve-direktivet)

KOM (2016) 0767

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 30)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

EU-note (16) – E 16 (EU-note af 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

f) Revision af direktiv om energieffektivitet

KOM (2016) 0761

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 41)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

EU-note (16) – E 16 (EU-note af 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

g) Revision af direktiv om bygningers energimæssige ydeevne

KOM (2016) 0765

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 52)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

EU-note (16) – E 16 (EU-note af 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

h) Forordningsforslag om et forvaltningssystem for energiunionen

KOM (2016) 0759

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 65)

EUU alm. del (16) – spørgsmål 75 (spm. om, hvornår regeringen agter at forelægge lovgivningsforslag under energiunionens vinterpakke til forhandlingsoplæg)

EU-note (16) – E 16 (EU-note af 1/2-17 om energiunionens vinterpakke)

Se ovenfor. Forslaget blev forelagt under et.

2. Kommissionens meddelelse om den anden rapport om status over energionionen

– *Præsentation fra Kommissionen*

KOM (2017) 0053

Rådsmøde 3521 – bilag 1 (samlenotat side 75)

Energi,- forsynings- og klimaministeren: Kommissionen vil præsentere statusrapporten på rådsmødet. Regeringen hilser statusrapporten velkommen og det forhold, at den både skaber retning for EU's klima- og energipolitik, sikrer fremdrift i forhold til målsætningerne og synliggør områder, hvor indsatsen skal styrkes. Regeringen vil på rådsmødet tage Kommissionens præsentation til efterretning.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3522 (miljø) den 28. februar 2017

Energi-, forsynings- og klimaministeren sagde, at der var kun var en klimasag på dagsordenen for miljørådsmødet, nemlig revision af kvotehandelsdirektivet. Han ville forelægge sagen til orientering og henviste i øvrigt til samlenotatet.

Miljø- og fødevareministeren sagde, at han ville gennemgå dagsordenen for miljørådsmødet den 28. februar, hvor der er to miljøpunkter til orientering. Derudover ville han forelægge affaldspakken til forhandlingsoplæg. Han henviste til samlenotatet.

1. Forslag til ændring af direktiv om en ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner (kvotehandelsdirektivet)

– *Generel indstilling*

KOM (2015) 0337

Rådsmøde 3522 – bilag 2 (samlenotat side 2)

KOM (2015) 0337 - svar på spm. 1 om udviklingen i CO₂-kvoteprisen i perioden 2005-2015, fra energi-, -forsynings-, og klimaministeren

EUU alm. del (16) – bilag 362 (udvalgsmødereferat side 539, senest behandlet i EUU 16/12-16)

EUU alm. del (16) – bilag 116 (udvalgsmødereferat side 128 FO, forhandlingsoplæg forelagt 14/10-16)

Energi-, forsynings- og klimaministeren: Revisionen af kvotehandelsdirektivet blev senest forelagt for udvalget til orientering i december og til tidligt forhandlingsoplæg i oktober 2016.

Det maltesiske formandskab har sat sagen på dagsordenen for rådsmødet til mulig generel indstilling. Det vil sige, at formandskabet vil forsøge at opnå enighed om en foreløbig rådsposition, så forhandlingerne mellem Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet kan gå i gang. Som det måske er udvalget bekendt, behandlede Parlamentet sagen på sit plenarmøde den 15. februar, og Parlamentet er derfor klar til at indgå i forhandlinger med Rådet om sagen.

Jeg vil ikke i dag gennemgå forslaget og regeringens holdning hertil i detaljer, men blot fokusere på, hvad der er sket siden sidst og på den overordnede forhandlingssituation forud for rådsmødet.

Først og fremmest vil jeg fremhæve, at det er svært at forudsige, hvordan rådsmødet vil forløbe. Der tegner sig et billede af, at landene nærmer sig hinanden. Og der er en erkendelse af, at det nu er tid til at finde kompromiser. Men der er fortsat åbne politiske spørgsmål i forhandlingerne.

Ud fra et dansk synspunkt ser forhandlingerne fornuftige ud, og overordnet synes der at tegne sig en god balance også i forhold til de danske prioriteter. Derudover ligger det mulige resultat overordnet inden for rammerne af Det Europæiske Råds aftale fra 2014. Det har vi fra dansk side lagt stor vægt på.

Forhandlingerne har de seneste par måneder centreret sig omkring tre spørgsmål, som der skal findes den rette balance imellem, nemlig de følgende:

- For det første er der spørgsmålet om strukturelle reformer, som jeg vil vende tilbage til mere i detaljer om lidt.
- For det andet er der bestemmelserne for gratiskvotetildelingen og CO₂-lækage. Her lægges der op til, at man fastholder den grundlæggende tilgang til gratiskvotetildelingen, så vi undgår den mere differentierede model, som nogle medlemsstater ellers havde foreslået.
- For det tredje har vi forslagens finansieringsmekanismer og særlig bestemmelserne for Moderniseringsfonden, som bidrager til den nødvendige modernisering af energisektoren i lav-BNP-landene.

Jeg vil i dag fokusere på spørgsmålet om strukturelle reformer, som er den vigtigste prioritet for regeringen i forhandlingerne lige nu, og som jeg også ved, at Folketinget lægger vægt på. Reformerne skal mindske det meget store overskud af kvoter, som systemet er udfordret af i dag. Det er vigtigt for, at kvotehandelssystemet bedre kan udfylde sin rolle i forhold til at reducere udledninger og drive den grønne omstilling.

I oktober fremhævede jeg, at det nok ville blive vanskeligt at få vedtaget vidtgående strukturelle reformer på grund af den manglende opbakning, der hidtil havde været blandt medlemsstaterne. Det er siden da lykkedes Danmark – sammen med en række andre ligesindede lande – at få bragt emnet ind i forhandlingerne. Og der er nu opbakning fra et flertal af medlemsstater. Men jeg vil også understrege, at der fortsat er nogle lande, som er meget skeptiske.

I Rådet har der i drøftelserne især været fokus på mulighederne for at styrke den markedsstabiliserende kvotereserve. Konkret lægges der op til at fordoble optaget i kvotereserven. Det vil sige, at man går fra et årligt optag på 12 til 24 pct. af kvoteoverskuddet. Det vil sikre, at vi får de overskydende kvoter hurtigere væk fra markedet og ind i reserven. Ved på den måde at reducere overskuddet af kvoter på markedet er det hensigten at sikre en højere og mere stabil kvotepris. Det vil give de rigtige signaler til investeringer i grøn teknologi.

Derudover har der været overvejelser om at annullere kvoter i reserven, så noget af kvoteoverskuddet permanent elimineres. Det er noget, som vi fra dansk side er meget positive overfor. Der er dog på nuværende tidspunkt ikke enighed i Rådet om dette.

Det er selvfølgelig positivt, at der nu forhandles om en løsning, der reflekterer behovet for strukturelle reformer. Det er i sig selv et vigtigt skridt, og vi er kommet længere, end vi selv troede var muligt. De forslag, der diskuteres i Rådet, går dog efter regeringens opfattelse

ikke langt nok. Der er brug for mere langsigtede strukturelle reformer, som kan være med til at mindske det store kvoteoverskud permanent. Men det er et vigtigt første skridt, at man i Rådet anerkender behovet for strukturelle reformer. Og det er et vigtigt afsæt for de videre forhandlinger med Parlamentet.

Europa-Parlamentet har jo også sendt et klart signal om behovet for ambitiøse reformer. Det gælder både i forhold til styrkelse af den markedsstabiliserende kvotereseerve og annullering af kvoter. Derfor vil vi fra dansk side fortsat arbejde aktivt for at sikre ambitiøse strukturelle reformer – både på rådsmødet på tirsdag og i de videre forhandlinger med Parlamentet.

Jens Joel var glad for, at det så ud til at gå i den rigtige retning. Regeringen havde heldigvis erfaret, at der var mulighed for, at man kunne bevæge sig i retning af at reducere nogle af kvoterne i systemet, så det kunne komme til at virke efter hensigten. Det var godt at holde et pres, for nogle af kvoterne skulle væk, så systemet kunne virke. Det ville også få danske virksomheder til at stå konkurrencemæssigt bedre. Han kom ind på de kvoter, som blev uddelt til nogle industrier, der er særligt konkurrenceudsatte. Her tænkte han på cementproduktion og dermed Aalborg Portland, hvor han vidste, at der var problemer med de nuværende kriterier og produktionen af hvid cement. Hvad skabte problemet i Kommissionens forslag? Som han udledte af samlenotatet, kunne man sige, at virksomheder, der var særligt konkurrenceudsatte og skulle have gratis kvoter, fik det, ud fra hvad og hvordan de producerer. Den hvide cement, som Aalborg Portland producerede, blev ikke lavet så mange andre steder og var mere energieffektiv end den grå. Hvordan ville ministeren varetage specifikke danske interesser, så der blev uddelt kvoter til den særlige produktion, og danske virksomheder ikke mistede arbejdspladser på det, samtidig med at det samlede antal kvoter ikke måtte være for stort?

Christian Poll var bekymret over, at man stadig så kvoter som et centralt instrument. Kvoteprisen var for lav, men hele grundlaget for systemet og for at skabe en klimaindsats med markeds mekanisme, var, at kvoteprisen havde et vist niveau. Den var en femtedel af, hvad den skulle være for at virke på markedet. Man skulle altså af med overskydende kvoter, så ville man fortsætte med at lægge pres på, for at få kvoterne væk? Kvotereduktionen så ud til at blive forhandlet fra 1,74 op til 2,2 pct. om året, hvilket var en forbedring, men forskere mente, at man måske skulle op på 5 pct. om året for i nærmeste fremtid at få noget, der måske ville virke. Christian Poll var i øvrigt faldet over en bemærkning i samlenotatet, hvor der stod, at når man overfører kvoter, og den danske regering foreslår 6 millioner kvoter til den markedsstabiliserende kvotereseerve, kan det betyde, at disse kvoter, som den danske stat forventes at overføre til den markedsstabiliserende kvotereseerve, videreføres til den europæiske industri, hvilket på længere sigt ville medføre tabt auktioneringsprovenu til den danske stat. Kunne man så ikke starte med at annullere kvoterne i stedet for at overføre dem til kvotereseerven?

Energi-, forsynings- og klimaministeren sagde, at regeringen gerne så kvoterne annulleret, men at det krævede politisk opbakning. Den var der ikke. Forudsætningen for frem-

drift og konkurrence var, at man fik et kvotemarkedssystem, der fungerede. Den nuværende kvotepris var på så lavet et niveau, at det i for stor udstrækning kunne betale sig ikke at tænke på miljøet. Regeringen arbejdede på at få prisen op. Ministeren gav Jens Joel ret i, at det skred i den rigtige retning, ikke mindst fordi Parlamentet havde presset hårdt på. Danmark havde ganske rigtigt meget at byde ind med, idet mange danske virksomheder kan noget på området og har de rette redskaber til det. Så den danske interesse var der – både klima-, miljø- og erhvervsmæssigt, fordi danske virksomheder er effektive, har lave udledninger og ikke ønsker at blive udfordret ved, at det i andre lande kan betale sig at forurene.

Om Aalborg Portland sagde ministeren, at regeringen hele vejen igennem arbejdede for at sikre det danske erhvervsliv i kvotehandelssystemet. Det gælder ikke mindst i forhold til tildelingen af gratiskvoter, hvor de planlagte ændringer kunne have kostet gratiskvoter, men det så ud til ikke at blive til noget. Portland ville fremover kunne nyde godt af særlige ordninger for produktion af hvid cement, der er forbundet med højere CO₂-udledning. Det ville blive afspejlet i gratiskvoter. Regeringen ville fortsat være opmærksom på erhvervslivets interesser.

Christian Poll var glad for at høre, at regeringen ønskede at annullere kvoterne. Det undrede ham, at man ikke kunne finde et flertal for det. Det måtte have været til drøftelse i energiforligskredsen, og det kunne have været en lejlighed til at invitere ind i kredsen, så man kunne arbejde for at få annulleret kvoterne.

Jens Joel syntes, det var godt, at det gik op for regeringen, at der var en mulighed for færre kvoter. Han var også glad for at høre, at man ville finde en løsning for cementproduktionen hos Aalborg Portland, for man talte om en potentiel ekstraregning, der var tre en halv gange større end den PSO-regning, som man lige havde håndteret. Man fik ikke meget ud af at producere den hvide cement i Tyrkiet, når nu man ønskede at have arbejdspladserne i Danmark. Ud fra et grønt perspektiv hang det godt sammen, at der skal være få kvoter til en ordentlig pris, så det ikke kan betale sig at være ligeglad med miljøet, men samtidig skulle de faktiske forhold afspejle sig ved tildelingen af gratiskvoter. Han havde hørt ministeren give sit tilsagn til, at der blev fundet en løsning.

Energi-, forsynings- og klimaministeren forklarede, at det var blandt EU's energi- og klimaministre, at der ikke var et flertal. Flertallet ville nok være nemmere at få i energiforligskredsen. I mange af de andre EU-lande var der ikke de samme initiativer som i Danmark, hvor en lang række virksomheder allerede var langt fremme. Ministeren forsikrede Jens Joel om, at man var i dialog med Aalborg Portland, og at der var benchmark, der tog højde for den mere CO₂-intensive produktion. Cementproduktionen var langt mere miljørigtig hos Aalborg Portland end mange andre steder, så det handlede om at finde en balance.

Christian Poll takkede for afklaringen. Han havde troet, at det var et dansk flertal, der manglede. Det var en meget større opgave at få hele EU med på at annullere kvoter, men

man kunne vel vælge at gøre det fra dansk side og så i stedet flytte dem over i kvotererven?

Energi-, forsynings- og klimaministeren mente ikke, at det ville være fornuftigt af Danmark at gå enegang og annullere kvoterne. Det ville ikke være hverken effektivt eller retfærdigt.

2. Meddelelse fra Kommissionen om implementeringen af 2030-agendaen: betydning for EU-miljøpolitik

Politisk drøftelse

KOM (2016) 0739

Rådsmøde 3522 – bilag 1 (sammenotat side 2)

Miljø- og fødevarerministeren: Kommissionen offentliggjorde den 22. november 2016 en meddelelse med titlen: "Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid for Europa – en europæisk indsats for bæredygtighed". Meddelelsen er Kommissionens første samlede svar på FN's verdensmål. I meddelelsen beskriver Kommissionen, hvor EU står i forhold til de 17 verdensmål, og hvad Kommissionen vil gøre fremadrettet.

Kommissionen konkluderer i meddelelsen, at EU's eksisterende politikker og gældende lovgivning generelt dækker alle 17 verdensmål. I den forbindelse fremhæves, at EU's miljølovgivning og EU 2020-strategi yder væsentlige bidrag til at nå målene. Samtidig konkluderer Kommissionen, at der er brug for en styrket gennemførelse af eksisterende politikker og fokuserede initiativer på en række områder - uden dog at nævne hvilke.

Kommissionen konkluderer også, at man fremadrettet vil tage hensyn til de tre søjler for bæredygtig udvikling, når der skal udvikles nye politikker, og at man løbende vil afrapportere EU's fremskridt frem mod målene. Regeringen støtter Kommissionens meddelelse og arbejdet med at integrere verdensmålene i EU's forskellige arbejdsområder på nuværende tidspunkt. Regeringen finder det ønskeligt, at rammen for EU's opfølgning på 2030-dagsordenen bliver ambitiøs. Rammen skal sikre, at EU og medlemslandene kan fastholde positionen som globale frontløbere inden for bæredygtig udvikling og samtidig være afsæt for løbende integration af verdensmålene i relevante politikker.

Det ville naturligvis have været nyttigt, hvis Kommissionen havde været mere konkret i forhold til, hvor der er behov for en styrket indsats. Og det havde ligeledes været nyttigt, hvis Kommissionen var kommet med bud på EU's langtidsvision for bæredygtig udvikling efter 2020. Men det kommer Kommissionen altså først med i næste fase. Og her forventer jeg så, at vi skal tage stilling til, hvordan verdensmålene integreres i EU's langsigtede strategier, herunder den flerårige finansielle ramme efter 2020, afløseren for Europa 2020-strategien og afløseren for EU's syvende miljøhandlingsprogram.

Regeringen vil vende tilbage til udvalget, når Kommissionen præsenterer en plan for dette.

3. Det europæiske semester og Kommissionens revision af gennemførelsen af miljøreglerne: Fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater (EIR)

– *Politisk drøftelse*

KOM (2016) 0316, KOM (2017) 0063

Rådsmøde 3522 – bilag 1 (samlenotat side 9)

Miljø- og fødevarerministeren: Det andet punkt på dagsordenen er Miljørådets årlige drøftelse af miljø i det europæiske semester – i år med et særligt fokus på Kommissionens nylige meddelelse om implementering af miljøreglerne i EU – den såkaldte EIR (Environmental Implementation Review).

Kommissionens meddelelse blev offentliggjort den 6. februar med titlen ”EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne: fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater.”

Meddelelsen er en opfølgning på målet i det syvende miljøhandlingsprogram om at forbedre implementeringen af miljølovgivningen i EU. Meddelelsen suppleres med en vejledning til medlemsstaterne om forslag til bedre gennemførelse af miljøreglerne og 28 individuelle landerapporter.

I sin analyse af implementeringen på tværs af EU konkluderer Kommissionen, at de vigtigste udfordringer og mest presserende mangler findes inden for affaldshåndtering, natur og biodiversitet, luftkvalitet, støj, vandkvalitet og effektiv forvaltning.

For Danmarks vedkommende anfører Kommissionen, at ”Danmarks gennemførelse og implementering af EU's miljølovgivning traditionelt set har været god.” Kommissionen anfører, at Danmark helt generelt gennemfører lovgivningen hurtigt, og den overordnede overensstemmelse mellem den danske miljølovgivning og EU-lovgivningen er god. Antallet af klager og overtrædelsessager, der omhandler Danmark, er lavt. Kommissionen noterer, at Danmark særlig er gået foran for at fremme cirkulær økonomi og offentlighedens deltagelse i beslutningsprocesser, mens der særlig er udfordringer med intensivt landbrug og luftkvalitet i byerne.

Regeringen ser generelt positivt på en mere ensartet og effektiv implementering af miljølovgivningen i EU. Dels fordi det vil være til gavn for miljøet, dels fordi det vil bidrage til fair konkurrence mellem EU-landene. Derfor er det overordnet set også positivt, at Kommissionen med sin analyse forsøger at skabe transparens på tværs af EU.

Regeringen tager således Kommissionens samlede analyse af implementeringsudfordringerne på tværs af EU til efterretning. Kommissionens analyse udgør et relevant oplæg til drøftelse af de fælles europæiske udfordringer.

Samtidig noterer regeringen sig Kommissionens vurderinger, for så vidt angår landerapporten for Danmark. Regeringen konstaterer i den forbindelse, at der ikke er tale om en egentlig retslig analyse af Danmarks implementering af de enkelte direktiver.

Min samlede vurdering er, at Danmark grundlæggende får en rigtig god vurdering af vores implementering af miljølovgivningen, og det er der grund til at glæde sig over.

Samtidig er jeg ikke nødvendigvis enig i alle Kommissionens betragtninger. Vurderingen står jo for Kommissionens egen regning, og der er områder, hvor fremstillingen godt kunne have været mere balanceret, opdateret og præcis. Men jeg noterer mig Kommissionens holdning, og vi vil tage den med i de drøftelser, som vi løbende har med Kommissionen.

FO 4. Cirkulær økonomi – affaldspakken

– Tidlig forelæggelse

a) Ændring af direktiv 2008/98/EF om affald

KOM (2015) 0595

Rådsmøde 3522 – bilag 1 (samlenotat side 23)

KOM (2015) 0595 – bilag 10 (Kommissionens svar på Folketingets udtalelse vedr. to forslag om cirkulær økonomi (affald))

KOM (2015) 0595 – bilag 9 (Folketingets politiske udtalelse til Kommissionen om to forslag til direktiver om cirkulær økonomi)

EU-note (15) – E 17 (EU-note af 10/12-15 om pakken om cirkulær økonomi)

EUU alm. del (15) – bilag 461 (udvalgsmødereferat side 580, senest behandlet i EUU 26/2-16)

Miljø- og fødevareministeren: Afslutningsvis ønsker jeg at forelægge affaldspakken til forhandlingsoplæg. Affaldspakken blev fremlagt i december 2015 som en del af Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi.

Pakken består af tre centrale forslag om revision af henholdsvis

- 1) affaldsrammedirektivet,
- 2) emballagedirektivet og
- 3) deponeringsdirektivet.

Derudover er der et ukontroversielt forslag, der strømliner rapporteringskravene i de tre produktansvarsdirektiver om henholdsvis bilskrot, elektronikaffald og batterier.

Grundlæggende går forslagene ud på, at vi i EU skal deponere mindre og genanvende mere af vores emballageaffald og vores husholdningsaffald, så ressourcerne bliver i produktions- og forbrugskredsløbet så længe som muligt. Det er selve grundtanken i en ressourceeffektiv cirkulær økonomi.

Når jeg nu forelægger sagen til forhandlingsoplæg, er det fordi, jeg forventer, at formandskabet inden for kort tid vil anmode medlemslandene om et konkret mandat til at indlede forhandlinger med Europa-Parlamentet om et muligt kompromis.

Lad mig kort give et rids af de centrale elementer i pakken og regeringens holdning:

I forhold til deponeringsdirektivet lægges der op til en stramning, således at der fastsættes et bindende mål om, at medlemslandene i 2030 maksimalt må deponere 10 pct. af husholdnings- eller husholdningslignende affald.

Forslaget er meget ambitiøst – og kontroversielt – alene fordi halvdelen af EU's 28 medlemslande i dag deponerer over 50 pct. af deres husholdningsaffald. Mange medlemsstater skal derfor yde en endog meget stor indsats for at efterleve målsætningen. Til sammenligning deponerede vi i Danmark i perioden 2012-14 et sted mellem 1,3 og 1,9 pct. af de samlede mængder husholdningslignende affald.

Regeringen støtter Kommissionens mål på 10 pct. deponi i 2030. Det vil betyde, at EU tvinges op i nærheden af vores niveau herhjemme. Og da deponering er den dårligst mulige håndtering af affald, vil 10 procentmålet både repræsentere en miljømæssig gevinst for EU og en konkurrencemæssig gevinst for Danmark.

Forslaget til stramning af affaldsrammedirektivet indebærer, at målsætningen for genanvendelse af husholdningsaffald skærpes til 60 pct. i 2025 og 65 pct. i 2030. Det nuværende EU-mål er på 50 pct. i 2020.

Samtidig udvides målsætningen betragteligt, så den kommer til at omfatte alt husholdningsaffald og husholdningslignende affald fra serviceerhverv og institutioner. Det nuværende 50 procentmål dækker kun papir, glas, metal og plast i husholdningsaffaldet. I Danmark genanvendte vi i 2014 ca. 45 pct. af husholdningsaffaldet. På EU-plan ligger over halvdelen af medlemsstaterne på under 35 pct.

Som led i forhandlingerne i Rådet har formandskabet fremsat et kompromisforslag, der indebærer et 2025-mål på 55 pct. og et 2030-mål på 60 pct. Altså 5 procentpoint lavere end Kommissionens forslag. De foreløbige tilkendegivelser tyder på, at dette kompromisforslag har opbakning i Rådet.

FO Og nu til regeringens holdning: Regeringen støtter formandskabets kompromisforslag om, at genanvendelsesmålet for husholdningsaffald sættes til 55 pct. i 2025 og 60 pct. i 2030. Et så-

dant mål er udtryk for en nøje balance. I et europæisk perspektiv er det på den ene side ambitiøst, men på den anden side også realistisk opnåeligt. Så vi lægger derfor også meget betydelig vægt på, at målsætningerne ikke bliver højere end de 60 pct.

Med Danmarks nuværende genanvendelse på ca. 45 pct. vil det det også kræve, at Danmark flytter sig for at nå 60 pct. i 2030. Og for hovedparten af de øvrige EU-lande vil udfordringen være betragteligt større.

Historisk har Danmark siden 2000 oplevet en årlig forøgelse af genanvendelsen af husholdningsaffald og lignende affald fra andre kilder på ca. et procentpoint. Hvis denne udvikling fortsætter, vil Danmark nå målet i 2030.

I et europæisk perspektiv er 60 pct. uomtvisteligt et ambitiøst mål, der vil være til stor gavn for miljøet i EU. Men det er samtidig også et realistisk opnåeligt mål. Og det er ikke mindst realistisk i forhold til, at vi skal nå til enighed blandt 28 medlemsstater, hvoraf størstedelen ligger langt under Danmark.

Ud over genanvendelsesmålene lægger regeringen bl.a. særlig vægt på, at definitioner og opgørelsesmetoder er entydige og harmoniserede, og på, at ændringerne kan implementeres administrativt enkelt og omkostningsfrit og uden væsentlige samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Endelig vil jeg kort berøre emballagedirektivet, hvor Kommissionen foreslår, at genanvendelsesmålsætningen skærpes fra de nuværende 55 pct. i 2025 til 65 pct. Og videre til 75 pct. i 2030.

Herudover foreslås der skærpede genanvendelsesmålsætninger for en række særskilte materialefraktioner, hvor især målsætningerne for emballageaffald af plast og træ vil være en udfordring for Danmark. Danmark genanvender i dag 70 pct. af emballageaffaldet.

Regeringen støtter Kommissionens forslag til skærpede genanvendelsesmålsætninger i emballagedirektivet. I den forbindelse lægger regeringen meget betydelig vægt på, at egentligt genbrug af emballager kan medregnes i de bindende genanvendelsesmål. Det er vigtigt for Danmark, fordi vi herhjemme har et meget effektivt genbrugssystem på emballage. Og det skal vi selvfølgelig kunne tælle med i vores målopfyldelse fremover.

Dette er da også en del af Kommissionens forslag, men der har i forhandlingerne været stor modstand imod dette element. Så vi har arbejdet stenhårdt på at fastholde Kommissionens forslag på dette punkt.

Lykkes det ikke at kunne medregne genbrugsemballerne, lægger regeringen betydelig vægt på, at vi alternativt får reduceret delmålene for plast-, træ- og jernemballager.

Samlet set er det min forventning, at det maltesiske formandskab inden for den nærmeste fremtid vil indlede forhandlinger med Europa-Parlamentet om et samlet kompromis.

Hvis alt går vel, vil vi således inden sommerferien kunne stå med en ny og skærpet regulering på affaldsområdet, der for EU som helhed vil indebære et betydningsfuldt løft henimod en cirkulær økonomi med en langt bedre ressourceudnyttelse end i dag.

Christian Rabjerg Madsen sagde, at man på Esbjerg Havn ikke kunne sparke sig frem for vindmøller, hvor der 20 år tidligere primært var fiskeri og olie. Det sagde noget om, at regulering og politisk retning kan løfte et erhvervsområde. Det var vigtigt at være ambitiøs inden for genanvendelse, uanset om det var vind eller vandrensning, kort sagt de områder, hvor Danmark var førende og der var grønne job at hente. Han opfordrede derfor regeringen til at genoverveje sit ambitionsniveau, også på EU-niveau. Regeringen lagde sig under både Kommissionens og Parlamentets genanvendelsesmål. Det var forkert i forhold til miljøet, og fordi man misser chancen for at vinde grønne job. Man kunne læse i mødematerialet, at hvis man kun satte sin lid til de tiltag, der var igangsat, og dem, der var planlagt, kunne man nemt nå målsætningen i 2030 – man ville nemt kunne nå Rådets kompromisforslaget, men også Kommissionens mere ambitiøse mål på 65 pct. Så for Danmark ville det være overkommeligt at nå en mere ambitiøs målsætning til gavn for erhvervsliv og miljø.

Maria Reumert Gjerding mente, at det måtte være Danmarks rolle at presse ambitionsniveauet op på niveau med Kommissionens eller helst med Parlamentets Miljøudvalgs. Ministeren gav generelt indtryk af at være meget positiv over for cirkulær økonomi, og endelig var der et grønt politikområde, der ikke generede landbruget. Tonen havde været positiv, så det var ærgerligt, at regeringen placerede sig, hvor den gjorde. Hun forstod i øvrigt ikke, hvorfor regeringen ikke ville støtte kravet om separat indsamling af madaffald, og hvorfor man mente, at andre former end udbringning på landbrugsjord skulle kunne medregnes som genanvendelse. Kunne ministeren redegøre for det? I et skriftligt svar til hende havde ministeren anerkendt, at fosfor er en stor udfordring, så det var vel vigtigt at sørge for at få madaffaldet tilbage til landbrugsjorden for at få recirkuleret næringsstofferne.

Rasmus Nordqvist var bekymret over at høre ministeren sige realisme og ambition i samme sætning. Ville regeringen bede Kommissionen om at lave konsekvensanalyser af samtlige forordninger og direktiver i forhold til de 17 bæredygtighedsmål? Det kunne man også gøre i Danmark, så man vidste, hvor man stod i forhold til målene. På den måde ville man vide, når man tager stilling til en forordning eller et direktiv, hvordan man står i forhold til de mål, som der kun var kort tid til at opfylde. Man skulle i gang og have de analyser med, hver gang man kom med udspil. Det måtte regeringen skubbe på for i Kommissionen. Rasmus Nordqvist tilføjede, at han ikke forstod ordlyden i forhold til affald og emballageaffaldsdirektivet, hvor der stod "lægge meget betydelig vægt på". Havde Udenrigsministeriet blandet sig, så man ikke måtte lægge afgørende vægt på det? Meget betydelig vægt var ham bekendt lig med ingen vægt i forhandlinger i Rådet, så kunne ministeren forklare ordlyden?

Kenneth Kristensen Berth støttede forhandlingsoplægget, idet han mente, at regeringen havde anlagt en fornuftig tilgangsvinkel til affaldspakken.

Christian Poll påpegede, at Kommissionen anbefalede Danmark at se på tre faktorer: forbrænding af affald, omlægning til mere bæredygtigt landbrug og ren luft. Hvad ville man gøre inden for de tre områder, hvor Danmark åbenbart var bagud? Han kunne i øvrigt se, at Kommissionen havde anbefalet Danmark at flytte genanvendeligt og genbrugeligt affald fra forbrænding ved en gradvis afvikling af subsidier til forbrænding eller ved at indføre en forbrændingsafgift. Der var altså nogle håndgribelige forslag at tage fat i, f.eks. finansiering af forbrændingsanlæg. Han mente, at det var meget uambitiøst af Danmark at lægge sig i den lave ende, og at det var mere oplagt at gå efter de mål, som Parlamentet havde peget på – 70 pct. eller mere. I Danmark var der et stort potentiale til at kunne skabe en ny og endnu større grøn industri, hvis man for alvor tog valget om gradvis at forlade forbrænding. Første skridt var allerede taget, modsat mange andre lande i EU. Nu fyldte det skridt bare så meget, at det var en barriere for, at man tog det egentlige skridt ind i genanvendelsesæraen. Danmark burde gå forrest i at få afviklet affaldsforbrænding stille og roligt og satse fuldt ud på genanvendelse.

Miljø- og fødevarerministeren sagde, at faktum var, at Danmark støttede Kommissionens deponeringsmål på maks 10 pct. og emballagemålet på 35 pct. i 2030. Der, hvor der var fremlagt et kompromisforslag på 60 pct. for genanvendelse, var man altså kun 5 pct. under. Det var altså kun på et punkt, at man søgte et kompromis, og det kunne vel næppe kaldes uambitiøst. Hvis Ministerrådet og Parlamentet ikke kunne blive enige, ville der ikke ske noget i EU-systemet. Fik man så landene, der lå på mere end 50 pct. i deponi ned til 10 pct.? Nej, så det var et falsum at sige, at det var uambitiøst af Danmark. Regeringen var topmotiveret for at adressere affaldshåndtering og den cirkulære dagsorden, og det handlede ikke bare om, at det var en grøn dagsorden, der ikke generer landbruget. Det var en landvinding for miljøet i Europa, når 5 millioner danskeres måde at håndtere affald på kunne blive møntet ud på 550 millioner europæere. Det ville da være drønærgerligt, hvis man ikke fik dem med den rigtige vej, fordi man var for urealistisk. Man skulle tænke på, hvad det betød for affaldsmængderne i EU, hvis man kunne gå fra deponi på 50 pct. ned på 10 pct., hvad det kunne skabe af grønne job og eksport af dansk miljøteknologi til lande,

der skulle bevæge sig i samme retning. Udvalget burde bakke op om det, og det ærgrede ministeren, at et kompromisforslag, hvor man afveg med 5 pct. for at få alle lande med, blev opfattet som frygtelig uambitiøst. Ministeren bad dem, der mente, at man snildt kunne være mere ambitiøs i Danmark, om at forholde sig til fakta: I Danmark havde man rost hinanden for at kunne nå vidt inden for genanvendelse. Man var lykkedes med at gøre det 1 procentpoint pr. år siden 2000, og skulle man skalere det over til et samlet EU-gennemsnit var det en kæmpe opgave for landene at skulle ind i den metodik. At han skulle nå videre med de sidste 15 pct., hvor man i dag genanvender omkring 45 pct., var også en kæmpe dagsorden for kommunerne, for man havde allerede plukket de lavthængende frugter. Det var ikke noget, som man nåede meget nemt, som Christian Rabjerg Madsen mente.

Til Marie Reumert Gjerding sagde ministeren, at man ikke støttede den separate indsamling, fordi man støttede den lokale frihed til selv at beslutte. I Danmark arbejdede man intensivt på at gøre mere ved madspil, så man ikke fik deponi af mad, der kunne være brugt til alt muligt andet – og helst før det blev til madspil – men også med en stærk bevidsthed om, hvad man kunne gøre ved det, hvis det blev til madspild. Om brugen af bioaffald til andet end at udbringe det på landbrugets jord, sagde ministeren, at den var til for at sikre fremtidig teknologiudvikling, hvor biomassen kan bruges til andet end udbringning på landbrugsjord.

Til Rasmus Nordqvist sagde ministeren, at han var enig i udtalelsen. Det er en forpligtelse for Kommissionen at lave en konsekvensanalyse, når den laver direktiver. Danmark hejste igen og igen flaget for disse nødvendige analyser på en række områder. På spørgsmålet om formuleringen ”meget betydeligt vægt”, svarede han, at det lå lige under ”afgørende vægt”, hvilket ville sige, at Danmark ikke ville stemme imod, hvis det endelige forhandlingsresultat blev højere end 60 pct., men at man ville arbejde på, at det ikke blev højere, fordi man havde en realistisk tilgang til at få landet et kompromis. Til Christian Poll sagde han, at landerapporten indeholdt to anbefalinger. Man havde ikke rapporten til diskussion, men de aspekter, som Kommissionen var inde på, var Danmark opmærksom på, og de indgik med mellemrum i drøftelser med Kommissionen. Fra dansk side var man optaget af, at direktivforpligtelsen var omdrejningspunktet for arbejdet. Hvorvidt Alternativet ville foreslå, at der skulle være lånefinansiering til forbrændingsanlæg lå uden for arbejdet, og det hørte i øvrigt under energi-, forsynings- og klimaministerens ressort.

Kirsten Brosbøll undrede sig over forhandlingsoplægget, fordi hun havde hørt meget fra ministeren om, hvor meget han gik op i cirkulær økonomi og om, at der var stor tilslutning til Danmark som foregangsland. Nu kom han så og bad om et mandat, hvor man lagde sig under Kommissionens og Parlamentets udspil. Var det at være ambitiøs inden for cirkulær økonomi? Ministeren sagde, at det skulle være realistiske mål, men det var desværre nok stadig grøn realisme, der prægede regeringen – og ikke optimisme. Det var ærgerligt på grund af potentialet for Danmark.

Kirsten Brosbøll spurgte, om verdensmålene og risikovurderingerne også ville komme til at gælde for Danmark. Hvornår ville den danske handlingsplan på området komme? Og

havde regeringen i den forbindelse foretaget en vurdering af, hvor der var brug for handling? Ministeren sagde, at han var ærgerlig over, at konsekvensanalysen ikke forelå fra Kommissionen, men havde regeringen lavet en reel analyse af, hvor Danmark stod, og hvad man skulle gøre for at leve op til verdensmålene i Danmark? Ministeren sagde, at man havde landehenstillingerne med i de løbende drøftelser med Kommissionen. Ville ministeren lave en 1:1-vurdering af de forslag, som Kommissionen kom med i landerapporten? Ministeren sagde også, at direktivforpligtelserne var afgørende for regeringen, men bemærkede han ikke, at Kommissionen i rapporten påpegede, at man stadig drøfter landbrugspakken, og at den landbrugspakke, som Danmark vedtog i december 2015, var ved at blive undersøgt for at sikre, at den overholdt kravene til nitrater og lovgivningen for vand? Kunne ministeren bekræfte, at man fortsat havde nogle udeståender i forhold til direktivforpligtelserne og landbrugspakken?

Lea Wermelin undrede sig over, at regeringen ikke greb chancen for at være med til at lægge en grøn kurs for EU. Man valgte i stedet at lægge sig gennemsnitligt. Det kunne meget vel være, at ministeren mente noget andet, men det var uambitiøst for Danmark at lægge sig på et mål for affaldspakken, der var lavere end det, som Kommissionen foreslog. Kunne ministeren ikke bekræfte, at andre lande også syntes, at Rådets udspil var uambitiøst? Skulle Danmark ikke være i klub med de progressive lande, eller fulgte ministeren de lande, der var mere fodslæbende? Valgte man at undlade at finde sammen med de lande, der vil den progressive vej? Og betød det ikke, at man belønnede de lande, der ikke havde gjort noget, og satte barren efter et gennemsnitligt niveau? Ministeren sagde, at hvis man lagde sig på det mål, som Kommissionen havde fastlagt, kunne man risikere, at det hele røg på gulvet. Betød det, at hvis Danmark ville den progressive vej, ville det være umuligt at nå et bedre niveau end det, som ministeren havde præsenteret?

Jan E. Jørgensen syntes, at regeringen var meget ambitiøs, og mente ikke, at det gav mening at fremlægge mål, der var urealistiske. Det modsatte af realistisk var jo ikke optimistisk, men urealistisk. Han undrede sig over at høre Alternativet tale om at udfase affaldsforbrænding. Hvorfor skulle man gøre det? Brænder man affald, gør man det ikke kun for at komme af med det, men man får fjernvarme ud af det, der gør, at man ikke behøver at købe olie og kul. Med Amager Ressourcecenter ville man have verdens mest miljøvenlige affaldsforbrændingsanlæg. At høre på, at Danmark skulle være uambitiøs, var helt tosset. Man skulle i øvrigt regne ægte genbrug af flasker via pantordninger med under genanvendelsesformålet. Det fremgik af materialet, at modstanden mod ambitiøse målsætninger kunne være funderet i, at Danmark og Finland ville få for let ved at opfylde dem – ikke mindst på emballage. Der var jo ingen, der forbød nogen at bevæge sig over målsætningerne, og det var virkelig utroligt, hvis det skulle være et argument fra europæiske kolleger. Om indsamling af organisk affald sagde Jan E. Jørgensen, at det burde kunne indsamles sammen med andre bionedbrydelige fraktioner. I Frederiksberg Kommune var man i gang med et forsøg, hvor man indsamlede madaffald sammen med haveaffald fra villaerne. Det var smart at gøre det sådan for at reducere antallet af affaldsbeholdere og for at få brugt haveaffald endnu mere miljørigtigt end tidligere, hvor det bare blev gjort til gødning. Det antal affaldsfraktioner, der ville skulle håndteres, hvis man helt ville undgå forbrænding,

var helt uoverskueligt. Så skulle man have beholdere til stearin, til kork etc., og der ville være så meget fejlsortering, at der alligevel skulle folk til at finsortere det.

Holger K. Nielsen mente ikke, at der var uenighed om, at det er en fordel for alle at hæve niveauet af genanvendelighed for hele EU. Man diskuterede så bare den danske forhandlingsposition. Regeringen sagde, at den lagde sig i midten, for det var kompromiseret. Ja, men det skabte man vel ikke ved at lægge ud med selv at placere sig i midten. Man kunne også forsøge at trække kompromiset i en bestemt retning. Det mente han ikke at regeringen gjorde i forhandlingsoplægget, og han kunne derfor ikke støtte det. Det betød ikke, at han ikke støttede en europæisk løsning, men regeringens forhandlingsstrategi var for uambitiøs.

Jens Joel holdt fast i, at regeringen var uambitiøs. Når ministeren sagde, at man ønskede en målsætning, der var lavere end både Kommissionens og Parlamentets forslag, skyldtes det, at man ellers ville stå tilbage med ingenting. Ministeren skulle passe på med at bruge et argument om, at det handlede om, hvad man kunne blive enige om i EU, samtidig med at han til Christian Rabjerg Madsen sagde, at det ikke var nemt at hæve niveauet. Man fik indtryk af, at ministeren brugte det som et bekvemt argument, at andre lande var uambitiøse, og at Danmark derfor var nødt til at lægge sig på det gennemsnitlige, men at det i virkeligheden dækkede over, at regeringen mente, at man ikke skulle gøre noget i Danmark. Hvis Danmark lagde sig i den rigtige forhandlingsposition, ville Danmark så selv have et mål om 65 pct. genanvendelse? I samlenotatet stod der, at et mål på 65 pct. genanvendelse ville medføre en samfundsøkonomisk gevinst på 21 mio. kr., og at husholdninger og virksomheder ville få en gevinst på 92 mio. kr., så der var vel ikke argumenter for ikke at gå efter de 65 pct? Hvis man endte med en EU-målsætning på 60 pct., ville regeringen da alligevel gå efter et dansk mål på 65 pct.?

Miljø- og fødevareministeren takkede for Jan E. Jørgensens kommentarer. Til Kirsten Brosbøll sagde han, at regeringen var præget af både grøn optimisme og realisme – ikke naivisme. Var man for urealistisk i sin tilgang, ville man ikke få en aftale, og det ville være til skade for miljøet i Europa. Regeringen havde fastlagt et ambitiøst mål, og man kunne se, at Kommissionen via Ministerrådet havde lagt sig på samme sted. Det var altså den realistiske tilgang. Det ville være ærgerligt at komme med et forslag, som mange lande ville rulle med øjnene over og sige, at det var urealistisk. Alle ved, at man i et forhandlingsspil underminerer sit eget mandat, hvis man er urealistisk. Ministeren mente, at det var en stor ting at gøre ud af, at regeringens havde søgt et kompromis ved at lægge sig på 60 pct. – 5 pct. fra Kommissionens forslag. Især, når man tænkte på de gode effekter, man kunne få ud af at gennemføre en EU-plan.

Til Kirsten Brosbøl sagde ministeren, at regeringen lavede konsekvensvurderinger af egne forslag. Udenrigsministeriet håndterede overordnet set regeringens arbejde med bæredygtighedsmålene, men Miljø- og Fødevareministeriet havde været særdeles ambitiøs i forhold til at bidrage til arbejdet. Kirsten Brosbøl kunne se frem til en fremlæggelse af den danske handlingsplan fra Udenrigsministeriet på regeringens vegne. Ministeren havde sagt, at der skulle være en generel konsekvensvurdering, så hun havde vist ikke fået gengivet hans

udtalelse og den sag helt korrekt. Ministeren ville sende en skriftlig 1:1-vurdering. Den fortløbende dialog med Kommissionen om forhold vedrørende landbrugspakken kunne ministeren ikke referere fra.

I sit svar til Lea Wermelin sagde ministeren, at regeringen havde høje ambitioner og iværksatte diverse initiativer, når det gjaldt cirkulær økonomi, sdg-målene (de 17 bæredygtighedsmål) etc. Det var tilladt at være politisk uenig i indholdet i initiativerne, men det var i hvert fald åbenlyst for enhver, at regeringen agerede. Inden længe ville man få præsenteret advisoryboardets anbefalinger inden for cirkulær økonomi. Dem ville regeringen handle på, og den ville spille en aktiv rolle i sdg'erne. Han ville gerne se oppositionen holde fast i, at de 5 pct. var altafgørende i en situation, hvor det hele faldt på jorden, fordi man ikke kunne indgå et kompromis. Det ville han kalde naivitet i stedet for grøn realisme.

Ministeren forstod, at Kirsten Brosbøl var utålmodig efter at få en handlingsplan, men det var bedre med en, der var velbearbejdet. Regeringen havde et fast blik på, at der også var mange penge i genanvendelse, og at Danmark havde en moralsk forpligtelse som et land, som kan noget på området, til aktivt at gå ind i det. Mange andre steder i verden havde man brug for den danske viden og teknologi.

Til Jens Joel sagde ministeren, at det var vigtigt som land at vise, at man havde evnet at øge sin genanvendelighed med 1 pct. om året. Ministeren var optaget af at genanvende mere, og hvad der skulle gælde for de hjemlige målsætninger, vedrørte ikke forhandlingsoplægget om EU-målsætninger. Der var helt forskellige traditioner i de europæiske lande for, hvordan man opfatter affald. I Danmark havde man været igennem 40-50-års udvikling, hvor man var gået fra at hælde affald ud alle mulige steder – hvilket man desværre stadig så nogle steder i de sydeuropæiske lande – til at ikke kunne drømme om at gøre det længere. Det handlede altså også om en mentalitet, der skulle flytte sig – ikke kun praktiske målsætninger

Christian Rabjerg Madsen glædede sig de positive aspekter, men man var nødt til at diskutere genanvendelsesprocenten. Så man på tallene var regeringens tilgang matematisk og objektivt set uambitiøs. Parlamentet foreslog nemlig 70 pct. genanvendelse i 2030, Kommissionen 65 pct., mens regeringen gik efter Rådets kompromisforslag på 60 pct. Ministeren måtte forholde sig til, at uambitiøse målsætninger ville gå ud over miljøet og muligheden for at række ud efter de grønne arbejdspladser. Det var også værd at hæfte sig ved, at fem EU-lande fandt kompromisforslaget uambitiøst i lighed med den danske opposition. På samrådet i Miljø- og Fødevareudvalget havde ministeren sagt, at det kun var et lille flertal, der fandt det for uambitiøst. Man skulle dog være opmærksom på, at det var et endnu mindre flertal, der fandt det for ambitiøst, idet der kun var tre lande, der mente, at målsætningerne var alt for høje. Når ministeren sagde, at mange lande ville rulle med øjnene, stemte det altså ikke. Jens Joel havde nævnt de væsentlige samfundsmæssige gevinster, hvis man løftede EU til 65 pct. genanvendelse. Han kunne ikke huske tallene, men der var væsentlige samfundsmæssige gevinster både på erhvervsiden og for husholdningerne. Kunne ministeren sige noget om, hvad det ville betyde for erhvervslivet og husholdninger, hvis man endte på kompromisforslaget på 60 pct., som regeringen lagde op til?

Christian Poll henviste til, at ministeren sagde, at oppositionen skulle glæde sig over målene for deponering og emballage. Holger K. Nielsen havde formuleret det godt: Man talte ikke om, hvad EU endte med, men om den attitude, som Danmark gik til forhandlingerne med. Som foregangsland er det vigtigt også at gå til forhandlingerne med en foregangsposition. Regeringen ville gerne lægge sig i den lave ende med 60-65 pct., og han ville gerne have nogle tal på, hvad det ville betyde. Deponering var man allerede i hus med i Danmark, emballage var man også langt med, og når man gerne ville have pant med ind, skyldtes det det velfungerende pantsystem, som man gerne ville have til at tælle med i opgørelsen. Det vigtige i forhandlingerne var ikke, hvor langt Danmark var kommet, men hvad Danmark ville bidrage med at rykke på. Der var bl.a. sydeuropæiske lande, der skulle rykke på at komme væk fra deponering, og Danmark skulle rykke på at komme væk fra forbrænding. Den procentdel genanvendelse i forskel, som ministeren mente var så lille, at den bare udgjorde et lille hjørne af genanvendelse, handlede i virkeligheden om meget store mængder. Hvis man fik et tal på forskellen i tons affald pr. år, hvis man f.eks. gik fra 60 pct. til 70 pct. genanvendelse, ville man nok blive overrasket over, hvor mange tusind tons der var tale om. Hvis Danmark kom hjem og havde været ambitiøs i nogle forhandlinger og EU var landet på niveau et sted i midten, var det så regeringens tanke, at man ville sætte mere ambitiøse nationale mål, for regeringen ville jo gerne være ambitiøs? Som respons på Jan E. Jørgensens udtalelse sagde han, at han ikke havde planer om at lukke ned for affaldsforbrændingen i Danmark, men mente, at man i løbet af en kort årrække skulle ned på 10-15 procents kapacitet af det, man havde i dag. Det var et stort skridt nedad, men der ville stadig være brug for at forbrænde forskellige affaldsfraktioner som f.eks. hospitalsaffald.

Erling Bonnesen ville gerne have et faktatjek på debatten, for det lød mere som en fiskeauktion, hvor det gjaldt om at sige det højeste tal. Kunne ministeren sige, hvor man lå i dag? Det kunne lyde, som om man allerede lå på et niveau for genanvendelse på 60 pct., men han havde en idé om, at det lå på noget med et firetal foran. Selv hvis man i EU landede på 60 pct., ville det kræve noget af Danmark. Var det ikke godt at få fokus på, hvad det ville kræve af den danske affaldshåndtering, og på, hvad man ellers skulle tage af initiativer?

Jens Joel kunne berolige Erling Bonnesen med, at ministeren allerede har fremlagt tallene en gang og ikke behøvede bruge tid på det. Til gengæld sagde Erling Bonnesen det interessante, at det kunne være, det også ville stille krav til Danmark. Ministeren påstod, at det handlede om, at man skulle nå et kompromis i EU, men man fik mere og mere indtryk af, at det handlede om, at man ikke havde lyst til at gøre noget i Danmark. Det var en dårlig strategi. Hvis man fik EU med på den ambitiøse målsætning, ville det være godt for det danske erhvervsliv og for antallet af arbejdspladser. Man skulle ikke vælge at gå med i et kompromis. Ministeren gav indtryk af, at udvalgets medlemmer af oppositionen var nogle lallende amatører, der ikke vidste noget om forhandlingsspil, men Jens Joel mente, at man undergravede sin forhandlingsposition, hvis man i forvejen lagde sig ned. Det handlede om, hvad man ville, og om, hvad man var villig til at gå med til. Han kunne ikke finde ud af, om ministeren mente, at de 60 pct. var det eneste, man kunne få igennem i EU, eller om

de 60 pct. i virkeligheden var udtryk for, hvad man troede på for Danmark. Han ville gerne have en kommentar til den samfundsmæssige gevinst.

Kirsten Brosbøl gjorde Erling Bonnesen opmærksom på, at tallene fandtes sort på hvidt fra DTU, og at de viste, at et højere bud var helt realistisk. Det stod endda beskrevet, hvad de eksisterende og planlagte tiltag var. Syntes ministeren, at det ville være utrolig ubehageligt, hvis andre lande rullede med øjnene, fordi Danmark var ambitiøs? Mente han ikke, at det en gang imellem kunne flytte noget, når Danmark som foregangsland på det grønne område kom til EU med ambitiøse målsætninger, selv om de andre lande rullede med øjnene? Det var ærgerligt med en minister, der ikke var frisk på at prøve at være foregangsland, selv om andre måtte finde det naivt.

Når ministeren ikke ville referere fra sin dialog med Kommissionen, var det jo godt, at Kommissionen selv ville. I landerapporten stod der, at man var i gang med at undersøge, om landbrugspakken overholder EU-direktiverne. Kunne ministeren ikke bare bekræfte det? Her havde man sort på hvidt, at det også handlede om Danmarks direktivforpligtelser, som hun kunne forstå ministeren var optaget af – og ikke så meget af, hvordan man kunne blive bedre til at opfylde målsætningerne inden for både luft og natur og landbrug. Ministeren mente, at det realistisk med et kompromis på 60 pct., men mente han seriøst, at hvis Danmark stod sammen med de fem mere ambitiøse lande, ville det mindske muligheden for at finde et kompromis? Man kunne fra dansk side have vendt det om og sagt, at man i udgangspunktet holdt på et genanvendelsesmål på 65 pct., men at man ikke ville stemme imod, hvis det blev på 60 pct. – og på den måde stadig havde fået et kompromis.

Miljø- og fødevareministeren gentog, at han ikke ville referere fra sin dialog med Kommissionen. Folk må selv om, om de ruller med øjnene, men han kunne konstatere, at den forhandlingsposition, som Danmark havde fastlagt, var den, som man orienterede sig imod. Det var stærkt tilfredsstillende, for det viste, at det var det rigtige sted at stå. Ministeren syntes, at det var helt utroligt, at han skulle høre på en masse snak om de 5 pct., når man tænkte på, hvor ambitiøst det var. Man skulle ned på 10 pct. deponi, og emballagemålet var på 75 pct., og så ville et parti som Socialdemokratiet råbe op for 5 pct. inden for genanvendelse og ikke støtte forhandlingsoplægget. Det var helt vildt, når man tænkte på, at det var en miljøpolitik, der skulle gavne 550 millioner europæere. Ministeren var glad for, at Erling Bonnesens bemærkning, for den ledte over i hans svar til Jens Joel. Siden 2000 havde man flyttet sig mere end 1 pct. årligt, dvs. at endte man nu på et kompromis på 60 pct., var man faktisk mere ambitiøs end det, der havde været tilfældet indtil nu. At der skulle være tale om en uambitiøs tilgang fra Kommissionens side, hørte ingen steder hjemme, og ministeren ærgrede sig over det skuespil, man skulle igennem. Forslaget kunne være gået let igennem, og oppositionen kunne have rost, at Danmark virkelig gør en stor indsats for at sikre mindre deponi og mere emballagegenanvendelse og for det samlede genanvendelsesmål.

Til Jens Joel sagde ministeren, at han ikke kunne drømme om at betragte ham som en lallende amatør, men at han havde stor respekt for samtlige folketingsmedlemmer og deres arbejdsindsats. Christian Poll havde ret i, at det blev vendt på hovedet, men at det var af oppositionen, der mente, at regeringen var for uambitiøs i sine forhandlinger, hvor det, der

i virkeligheden gjorde sig gældende, var, at regeringen arbejdede på en ambitiøs og realistisk måde. Det var også derfor, at Danmark havde vist vejen.

Ministeren ville afholde sig fra at spekulere i, om man ville gøre noget som en konsekvens af det, der kom til at blive EU-målet. Christian Rabjerg Madsen havde ret i, at det var matematisk uambitiøst, men det var til gengæld politisk ambitiøst, og ministeren var jo politiker. Hvad ville man ikke tabe inden for teknologiseksport, grønne arbejdspladser og miljøet, hvis ikke man indgik et kompromis. Han ville virkelig være ked af, at EU-dagsordenen skulle falde sammen på hans vagt, og han var derfor godt tilfreds med, at der så ud til at tegne sig et flertal for mandatet. Han håbede, at Socialdemokraterne også ville tilslutte sig.

Erling Bonnesen sagde, at han som Venstremand var glad for at konstatere, at man fra regeringens side var mere ambitiøs end Socialdemokraterne. Det var også dejligt at konstatere, at Dansk Folkeparti var hurtig på aftrækkeren og i starten af mødet havde meddelt, at de støttede forhandlingsoplægget. Han håbede, at Socialdemokratiet også ville ende med det – eller skulle man for første gang se nogle store brudlinjer i forbrødringen mellem Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti?

Jens Joel ville tro, at det var godt for regeringens samarbejde med sit parlamentariske grundlag, hvis det var en sag, hvor de stod sammen – så denne måtte de måske få lov til at få. Ministeren havde stadig ikke sagt noget om de samfundsøkonomiske effekter. Jens Joel ville ikke længere have svar, der gik på, at Erling Bonnesen og ministeren bekræftede hinanden i, at Socialdemokraterne var uambitiøse. Var det ikke rigtigt, at der var samfundsøkonomiske gevinster at hente ved at være ambitiøs?

Christian Rabjerg Madsen sagde, at det ikke gav mening at tale om politisk naivisme. Det var jo bemærkelsesværdigt, at der var flere lande, der syntes, at kompromisforslaget var uambitiøst, end lande, der mente, at det var for højt. Derfor burde Danmark som grønt foregangsland placere sig i gruppen af de lande, der forsøgte at trække EU i den rigtige retning. Det ville være godt for miljøet og for danske, grønne arbejdspladser. Gjorde det ikke indtryk at læse Dansk Erhvervsavis fra dagen tidligere, hvor man klart fremlagde, at Danmark halter efter på genanvendelsen? Samme melding kunne man få masser af steder i erhvervslivet. Det var vigtigt for Danmark at gå foran på genanvendelse og på den grønne omstilling, for mange grønne arbejdspladser beroede på det.

Christian Poll henviste til, at ministeren havde sagt, at man skulle glæde sig over, at man fik skruet ned for deponeringen og op for genanvendelsen. Han havde bemærket, at der manglede et lag i affaldshierakiet, nemlig forbrændingen. Skulle der skures op eller ned for forbrændingsandelen, og det ville være glædeligt, hvis man også fik skruet ned for den?

Miljø- og fødevareministeren svarede Christian Poll, at det måtte han spørge energi-, forsynings- og klimaministeren om, for det hørte under hans ressort. Han beklagede, at han ikke havde svaret på spørgsmålet om de samfundsøkonomiske gevinster, og mente, at svaret kunne være stof til eftertanke. Den samfundsøkonomiske gevinst ville falde med

fra 80 mio. kr. til 20 mio. kr., hvis man gik op på en genanvendelse på 65 pct. Det skyldtes, at man så skulle have fat i hele bioområdet. Derfor var der ikke nogen økonomisk gevinst.

Christian Poll sagde, at ministeren nu godt nok henviste til energi,- forsynings- og klimaministeren, men at han gerne ville have ham til at bekræfte, at affaldshierakiet var et af de grundlæggende begreber, som møder almindelig anerkendelse, når man talte om affald. Det var det, som hele affaldsdirektivet byggede på. Var det ikke positivt at flytte sig op i affaldshierakiet? Ikke bare fra deponi til genanvendelse, men også fra forbrænding til genanvendelse. Var det ikke positivt, hvis man fik mindre forbrænding og mere genanvendelse?

Jens Joel bemærkede, at en reduktion bl.a. handlede om øgede udgifter til biogas, hvis man flytter fra forbrænding til biogasanvendelse. Man fik indtryk af, at regeringen ikke helt talte sammen, for energi,- forsynings,- og klimaministeren havde sagt, at biogasstøtten skulle sættes ned. Kunne ministeren bekræfte, at når han sagde, at den samfundsøkonomiske nytteværdi, som Jens Joel havde henvist til, blev ædt op, så var det med udgangspunkt i biogasstøtten – den som klimaministeren allerede havde sagt skulle sættes ned. Det var måske ikke verdens bedste forsvar.

Christian Rabjerg Madsen sagde, at det var objektivt uambitiøst at gå efter 60 pct., når Kommissionen og Parlamentet lå på 65 pct. og 70 pct. Ministeren havde sagt, at det var politisk umuligt at hæve fra 60 pct. Det var forkert, for fakta var, at der var flere EU-lande der fandt kompromisforslaget for uambitiøst, end lande, der syntes det var for højt. Så ville man undgå at opleve, at andre lande rullede med øjnene, skulle man være ambitiøs også her. Det var lige så objektivt som det med matematik. Dansk Erhverv sagde, at genanvendelsen haltede efter, og erhvervslivet påpegede som sagt, at det var vigtigt at gå forrest i den grønne omstilling. Han forstod ikke, hvorfor det ikke gjorde indtryk på ministeren, at der var et behov for at være erhvervsvenlig blev understreget fra flere andre sider.

Miljø- og fødevarerministeren bekræftede over Christian Polls bemærkning om affaldshierakiet, og at det var positivt at gå fra forbrænding til genanvendelse. Det svarede til det, som Christian Rabjerg Madsen adresserede i forhold til erhvervslivets efterspørgsel. Det var derfor også regeringens eget forslag i forsyningsstrategien at konkurrenceudsættelse af det forbrændingsegnede og genanvendelige affald ville føre til øget genanvendelse. Det var fordi, man syntes, det var positivt, og fordi man også kunne se, at der var en business-case i det, samtidig med at man tog godt hånd om miljøet. Ministeren ville ikke kommentere på den dialog, der måtte have været med miljøministeren.

Formanden konkluderede, at der ikke var et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Socialdemokratiet, Alternativet, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og De Radikale havde ytret sig imod det. De Radikale havde meddelt deres indstilling forud for mødet.

b) Ændring af direktiv 1999/31/EF om deponering af affald

KOM (2015) 0594

Rådsmøde 3522 – bilag 1 (samlenotat side 41)

EU-note (15) – E 17 (EU-note af 10/12-15 om pakken om cirkulær økonomi)

EUU alm. del (15) – bilag 461 (udvalgsmødereferat side 580, senest behandlet i EUU 26/2-16)

Se ovenfor. Punkterne blev diskuteret under et.

c) Ændring af direktiv 94/62/EC om emballage og emballageaffald

KOM (2015) 0596

Rådsmøde 3522 – bilag 1 (samlenotat side 46)

KOM (2015) 0595 – bilag 10 (Kommissionens svar på Folketingets udtalelse vedr. to forslag om cirkulær økonomi (affald))

KOM (2015) 0596 – bilag 5 (Folketingets politiske udtalelse til Kommissionen om to forslag til direktiver om cirkulær økonomi)

EU-note (15) – E 17 (EU-note af 10/12-15 om pakken om cirkulær økonomi)

EUU alm. del (15) – bilag 461 (udvalgsmødereferat side 580, senest behandlet i EUU 26/2-16)

Se ovenfor. Punkterne blev diskuteret under et.

d) Ændring af direktiv 2000/53/EC om udrangerede køretøjer, direktiv 2006/66/EC om batterier og akkumulatorer og udtjente batterier og akkumulatorer og direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr

KOM (2015) 0593

Rådsmøde 3522 – bilag 1 (samlenotat side 54)

EU-note (15) – E 17 (EU-note af 10/12-15 om pakken om cirkulær økonomi)

EUU alm. del (15) – bilag 461 (udvalgsmødereferat side 580, senest behandlet i EUU 26/2-16)

Se ovenfor. Punkterne blev diskuteret under et.

5. Eventuelt

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 13.45